

SETEMBRE DE 2010

L'avaluació

AA

de sisè d'educació

primària 2010

i de la inserció laboral

dels graduats en FPR

SUMARI

- 1 PRESENTACIÓ
- 3 L'AVAUACIÓ DE SISÈ D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA
2010. SÍNTESI DE RESULTATS
- 37 AVAUACIÓ DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL
REGLADA A CATALUNYA: CONTRIBUCIÓ DE
L'FPR A LA INSERCIÓ LABORAL DELS JOVES
Fundació CIREM – OPINA, S.A.
- 73 JORNADA DE DEBAT SOBRE ELS RESULTATS
DE L'AVAUACIÓ DE LA FORMACIÓ
PROFESSIONAL REGLADA
- 78 REVISTA DE LLIBRES
- 79 PUBLICACIONS DEL CONSELL
- 80 PUBLICACIONS RECENTS DEL CONSELL

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Edició
Servei de Comunicació
i Publicacions

Disseny gràfic
Estudi Carme Vives / Aina Pongiluppi

Tiratge: 1.000 exemplars
ISSN: 1885 - 9038
Dipòsit legal: B - 8.744 - 2008
Impressió: Treballs Gràfics S.A.

Si voleu més informació o voleu fer-nos qualsevol suggeriment, no dubteu a posar-vos en contacte amb nosaltres mitjançant la pàgina web del Consell, que trobareu al portal del Departament d'Educació: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio>

PRESENTACIÓ

El número 18 dels *Quaderns d'avaluació* us presenta la síntesi de resultats de dues avaluacions innovadores dirigides des del Consell i posades en funcionament fa poc temps. La primera és l'avaluació de sisè d'educació primària, que aquest any 2010 s'ha dut a terme per segona vegada en tots els centres que imparteixen aquest nivell educatiu de Catalunya. En vam parlar en el número 13 dels *Quaderns d'avaluació*, en què es presentava la iniciativa, i en el número 15, on es van donar els resultats de l'avaluació del 2009.

L'avaluació de sisè d'educació primària és una avaluació innovadora per diversos motius. És una avaluació orientadora que mesura l'adquisició de competències en algunes matèries fonamentals de l'alumnat que acaba la seva educació primària, per la qual cosa vol ajudar a proporcionar informació sobre el pas a l'educació secundària obligatòria, que és un moment clau en la formació dels nostres estudiants. És una avaluació externa que implica la mobilització de gran part de la comunitat educativa: tot l'alumnat de sisè d'educació primària, més de 64.000 persones, i un col·lectiu de mestres i professorat que sobrepassa els 2.500 professionals. És una avaluació externa i orientadora els resultats de la qual són retornats als centres educatius i a les famílies quinze dies després d'haver fet la prova. Aquest any 2010, la prova té com a novetats més destacables la introducció de l'avaluació de la competència lingüística en llengua estrangera (majoritàriament l'anglès) i la introducció d'un dictat en l'avaluació de la competència lingüística en llengua catalana i castellana.

Resumint molt, es pot afirmar que els resultats globals d'aquesta avaluació, amb lleugeres variacions respecte als de l'any passat, ens mostren que hi ha un percentatge d'alumnat proper al 25% que no assoleix el nivell bàsic en les competències avaluades per passar a l'ESO amb garanties d'èxit, percentatge que arriba al 35,5% en la competència lingüística en llengua anglesa. Cal tenir en compte que aquest percentatge es distribueix de manera molt diferent segons la tipologia de centre (nivell socioeconòmic i cultural on està ubicat el centre) i la titularitat (pública, privada concertada i privada no concertada). Les dades no conviden a l'optimisme, és cert, i ens indiquen clarament que és a l'educació primària on primer s'ha d'incidir per augmentar el nivell educatiu dels nostres nens i nenes i adolescents.

La segona avaluació que tractem en aquest número és la de la formació professional reglada 2001-2008. Li vam dedicar el número 10 de la nostra revista, que conté una

presentació general de l'avaluació, i el número 16, que conté una síntesi de resultats de les anomenades línies 1, 2, 3 i 4 de l'avaluació (vegeu també els números 13, 14, 15 i 16 de la col·lecció "Documents"). Aquí publiquem una síntesi dels resultats de la línia 5 —l'última que contempla l'avaluació—, que té com a objectiu conèixer i analitzar amb profunditat la transició del centre educatiu a la vida activa dels graduats en cicles formatius de grau mitjà i grau superior, així com la seva continuïtat formativa, tant si és a través de la formació contínua com de l'educació universitària. Els responsables de l'estudi han fet un treball de recerca rigorós que els ha permès arribar a conclusions que valoren l'impacte positiu de l'FPR en la formació i la inserció laboral dels nostres joves. Els resultats d'aquest impacte són els que presentem en aquest número dels *Quaderns d'avaluació*.

Per acabar, trobareu en aquest número informació de la Jornada de debat sobre els resultats de l'avaluació de la formació professional reglada, que es va celebrar a Barcelona el 26 de maig passat. És una visió de conjunt sobre la globalitat de l'avaluació de l'FPR, que és un projecte especialment rellevant en el programa d'activitats del Consell.

Jorge Calero

President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu

L'AVALUACIÓ DE SISÈ D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA 2010. SÍNTESI DE RESULTATS

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Objectius i característiques de la prova	4
3. Novetats de la prova del 2010	5
4. Competències avaluades	6
5. Informació dels resultats	10
6. Resultats de l'alumnat	11
6.1. Resultats globals	
6.2. Resultats segons el nivell socioeconòmic del centre	
6.3. Resultats segons la titularitat dels centres	
6.4. Resultats segons l'origen de l'alumnat	
6.5. Resultats segons el sexe de l'alumnat	
7. Resultats segons la tipologia dels centres educatius	29
8. Conclusions	35

1. INTRODUCCIÓ

El curs 2009-2010 s'ha aplicat per segona vegada a Catalunya una prova externa i censal a tot l'alumnat de sisè d'educació primària per comprovar el nivell d'assoliment de les competències bàsiques lingüístiques i matemàtiques en acabar aquesta etapa educativa. La prova s'ha fet de manera simultània en tots els centres educatius de Catalunya durant dos matins del mes de maig de 2010, concretament els dies 5 i 6.

El caràcter extern de la prova, que és un element que contribueix a la seva objectivitat, ha comportat un procés organitzatiu complex. S'han creat setanta-nou comissions d'aplicació de la prova, distribuïdes territorialment i constituïdes per un inspector o inspectora que exerceix la presidència de la comissió, un professional dels Serveis Educatius que exerceix com a secretari de la comissió i un nombre d'aplicadors externs igual o superior al nombre de centres de cada unitat territorial. En total, s'hi han implicat 2.589 docents de primària i secundària. Per garantir l'objectivitat dels resultats, la prova ha estat corregida sempre per docents externs als centres educatius, procedents de les comissions d'aplicació, que han seguit unes pautes molt concretes de correcció.

Han fet la prova d'avaluació de l'educació primària 64.446 alumnes, que pertanyen a 2.089 centres educatius, públics, concertats i privats. De l'alumnat que ha fet la prova, el 51,3% són nenes i el 48,7% són nens. Hi ha un 7,4% de l'alumnat matriculat a sisè d'educació primària que ha fet la prova, però que no ha estat objecte de correcció externa. Aquest alumnat ha estat corregit internament pel mateix centre, ja que ha estat diagnosticat amb necessitats educatives especials o és de recent incorporació al sistema educatiu i té, per tant, un domini insuficient de la llengua. En aquests casos, no ha fet la prova. L'any passat, la proporció d'aquest alumnat va ser del 8,8%. La disminució ha estat deguda als criteris d'exigència aplicats per identificar aquest alumnat, que s'han afinat més respecte al curs anterior.

La prova d'avaluació de sisè d'educació primària l'han feta 64.446 alumnes. S'hi han implicat 2.589 docents d'educació primària i secundària

de correcció externa. Aquest alumnat ha estat corregit internament pel mateix centre, ja que ha estat diagnosticat amb necessitats educatives especials o és de recent incorporació al sistema educatiu i té, per tant, un domini insuficient de la llengua. En aquests casos, no ha fet la prova. L'any passat, la proporció d'aquest alumnat va ser del 8,8%. La disminució ha estat deguda als criteris d'exigència aplicats per identificar aquest alumnat, que s'han afinat més respecte al curs anterior.

2. OBJECTIUS I CARACTERÍSTIQUES DE LA PROVA

L'objectiu principal de la prova, com ja s'ha dit, és comprovar quin és el nivell d'assoliment de les competències bàsiques de l'alumnat quan acaba l'educació primària. A partir de l'anàlisi dels resultats obtinguts per cada centre educatiu es podran arbitrar eines d'ajust i millora per als centres i els docents, aplicables al llarg de tota l'etapa d'educació primària, amb la finalitat de millorar els resultats en el futur. La prova permet, també, donar informació detallada a les famílies —que s'ha d'entendre com un complement a la informació que ja proporcionen els centres amb l'avaluació continuada— de quines són les circumstàncies en què el seu fill o filla entra a l'educació secundària obligatòria.

Altres objectius de la prova són l'enfortiment de l'autonomia de centre, en proporcionar a cada un dels centres educatius informació que ha de servir per determinar quins són els seus punts forts i quins els seus punts febles. Les mesures de millora a prendre no poden ser, doncs, generalitzables a tots els centres de Catalunya sinó que s'han de concretar segons les circumstàncies de cada un. També es pretén afavorir el trànsit individualitzat a l'educació secundària obligatòria en donar informació concreta de la situació de cada alumne/a. A nivell de sistema educatiu, la prova d'avaluació de sisè d'educació primària permet conèixer la situació educativa de Catalunya al final d'una etapa fonamental en la formació de les persones. Al llarg dels anys, la prova permetrà efectuar anàlisis de tendències, aplicables a cada centre educatiu. Avui per avui, però, la prova és "jove": amb dos anys d'existència, no es pot comprovar encara una tendència. Caldrà esperar, doncs, un parell o tres d'anys més per poder parlar de tendències amb rigor.

Per les característiques de la prova de sisè d'educació primària, s'ha de tenir en compte que mesura els coneixements i les competències bàsiques en els àmbits avaluats, en cap cas no mesura els nivells d'excel·lència de l'alumnat. També s'ha de matisar que la prova no determina el pas a l'educació secundària obligatòria.

És una prova universal per a tot l'alumnat de sisè d'educació primària i de caràcter extern que no determina el pas a l'educació secundària obligatòria

3. NOVETATS DE LA PROVA DEL 2010

En aquest segon cicle d'aplicació de la prova de sisè d'educació primària s'ha apostat de manera decidida per una millora de la prova, que s'ha traduït en un increment de l'exigència en algunes de les competències avaluades i en la introducció d'una de nova.

Així, en les competències lingüístiques avaluades el curs anterior (llengua catalana, llengua castellana i aranès) s'han introduït preguntes més conceptuals que demanen a l'alumnat més capacitat de reflexió i abstracció en l'àmbit de la comprensió lectora. Pel que fa a l'expressió escrita, s'ha introduït un dictat, que ha consistit a omplir una sèrie de buits en un text amb suport escrit i escoltat des d'un cd.

Per primera vegada, s'ha introduït l'avaluació de la llengua estrangera. S'han avaluat la comprensió oral i la comprensió escrita en llengua anglesa de manera majoritària i en llengua francesa en molt menor proporció.

S'han proporcionat mitjans addicionals de suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials (deficiències auditives i visuals).

Les principals novetats són la inclusió de la prova de competència lingüística en llengua estrangera i la introducció d'un dictat (omplir buits)

S'han introduït més detalls als informes per a les famílies, amb unes dues-centes combinacions de situacions possibles en la descripció de la competència matemàtica i unes cent en la descripció de les competències lingüístiques.

4. COMPETÈNCIES AVALUADES

Les competències avaluades són la competència lingüística en llengua catalana, castellana i llengua estrangera i la competència matemàtica. Per a l'alumnat de la Vall d'Aran, com es va fer el curs passat, s'ha avaluat també l'aranès.

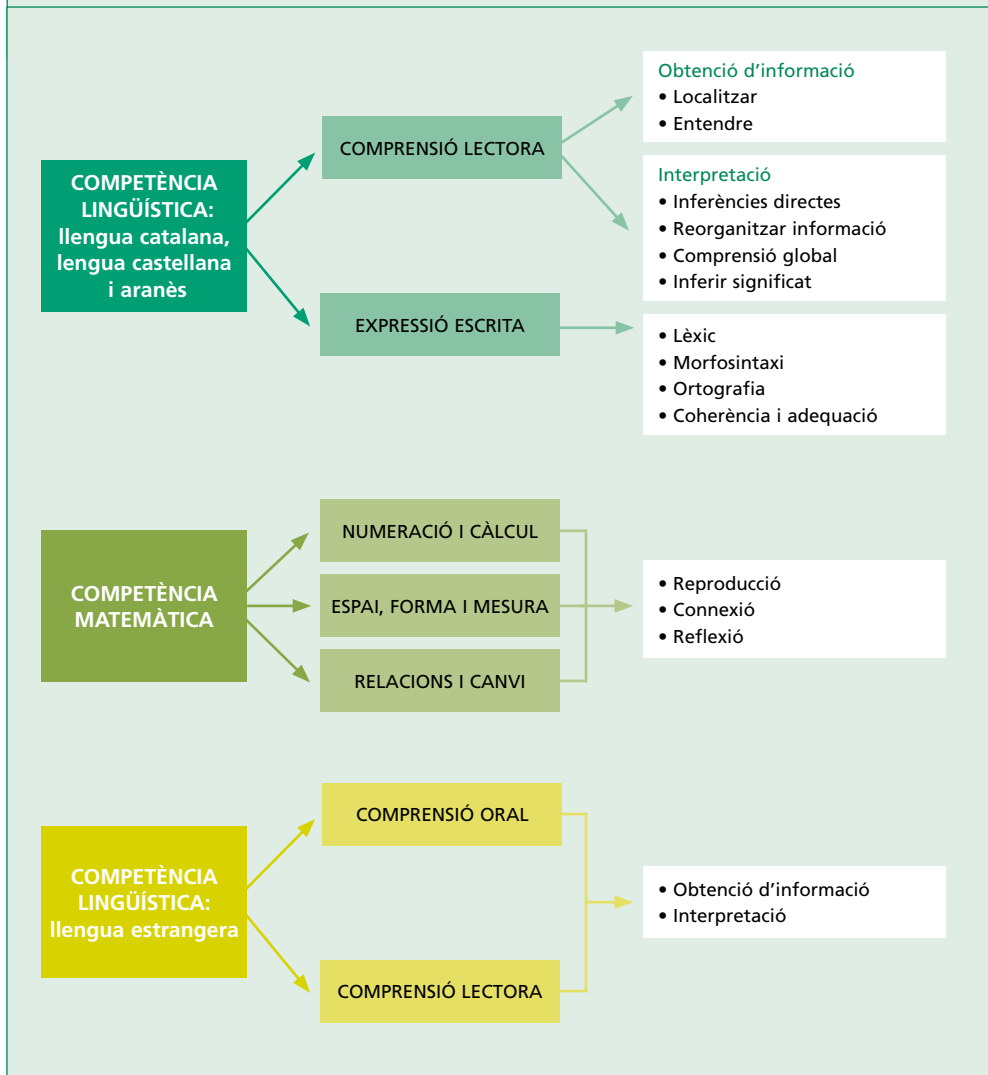
La **prova de competència lingüística en llengua catalana i castellana** comença amb un dictat, en el qual s'han d'escriure dotze paraules, que serveix per avaluar l'ortografia. A continuació hi ha dos estímuls (dos textos de tipologia diferent: literària, expositiva o verboicònica) i una sèrie de preguntes (la majoria de resposta tancada, amb ítems d'elecció múltiple) que avaluen la comprensió lectora i l'expressió escrita. La prova es clou amb una redacció. Pel que fa a la comprensió lectora, els processos avaluats són la comprensió global del text, l'obtenció d'informació literal i la interpretació del significat del text. Pel que fa a l'expressió escrita, avaluada amb unes preguntes obertes i la redacció, s'avalua la competència discursiva (coherència i adequació), la competència lingüística (lèxic, ortografia, morfosintaxi) i els aspectes formals (presentació i grafia).

La **prova de competència matemàtica** consta de catorze activitats, que parteixen d'un estímulo diferent i que prioritzen els blocs de contingut del currículum que fan referència a la numeració i càlcul, a l'espai, forma i mesura i a les relacions i canvi. Els processos que s'avaluen amb la prova són la reproducció, la connexió, la reflexió i la resolució de problemes.

La **prova de competència lingüística en llengua estrangera** avalua la comprensió oral i la comprensió escrita. La prova, que s'ha aplicat majoritàriament en llengua anglesa, comença amb dos exercicis orals, en què s'escolten dues vegades dos textos breus. A continuació hi ha dos estímuls (dos textos de tipologia diversa: una postal, una narració breu) i una sèrie de preguntes amb ítems de resposta múltiple i de vertader/fals que avaluen la comprensió lectora. Els processos avaluats, tant per a la comprensió oral com per a la comprensió lectora, són l'obtenció d'informació literal i la interpretació.

La **figura núm. 1** mostra gràficament les competències avaluades en la prova d'educació primària del 2010.

Figura 1 ■ Esquema de les competències avaluades en la prova de sisè d'educació primària 2010

Les **figures núm. 2 i 3** mostren exemples de preguntes de competència lingüística en llengua estrangera (anglès).

Figura 2 ■ Exemple de preguntes de competència lingüística en llengua anglesa. Comprensió oral

Competència lingüística
Llengua anglesa

LISTENING 1 ■ WHO IS WHO?

Listen carefully and then answer the questions.

1. Write the correct names in the pictures.

Bob Steve Isabelle Laura Mary

Choose the correct answer.

2. Mary Poppins is...

a. a cinema

b. an old story

c. a new story

Figura 3 ■ Exemple de preguntes de competència lingüística en llengua anglesa. Comprensió escrita

Competència lingüística
Comprensió escrita

TEXT 2

Read this postcard carefully.

Ferragosto, 28th June

Dear Emily,

Today I am visiting Ferragosto with my mum and my dad. David, my brother, is not with us today because he is in a summer camp in Greece. He is having a very good time there with his new friends.

Ferragosto is a wonderful city with lots of Roman monuments. The beach is fantastic. Tomorrow we are going to Port Aventura. Last year I went to Port Aventura too and it was GREAT!

Come and visit us soon!

Love,
Pilar xxx

To: _____

Emily Wilson

14, Portbello Road

London, SE10 8JW

United Kingdom

Choose the correct answer.

1. Who writes the postcard?

a. Emily

b. Emily's brother

c. David

d. Pilar

2. The postcard is for...

a. Emily

b. Pilar

c. David

d. Pilar's mum

5. INFORMACIÓ DELS RESULTATS

D'acord amb els criteris preestablerts per part de diferents grups d'especialistes, s'han ponderat els resultats dels diferents ítems en cada competència avaluada tenint en compte la seva rellevància en el currículum i s'han transformat les puntuacions brutes en una escala de 0 a 100.

En aquesta escala s'han fixat tres nivells, a partir d'un criteri relatiu a la puntuació mitjana de cada competència: el nivell baix, que correspon a l'alumnat que ha obtingut una puntuació per sota del punt $\mu - 10\%$; el nivell mitjà, que correspon a l'alumnat que ha obtingut una puntuació entre els punts $\mu - 10\%$ i $\mu + 15\%$; i el nivell alt, que correspon a l'alumnat que ha obtingut una puntuació situada entre $\mu + 15\%$ i 100. Com que la puntuació mitjana de cada competència varia, la puntuació que fixa els tres nivells no coincideix en les competències avaluades, de manera que, per exemple, el 70 no equival a un notable ni el 50 a un suficient.

Com l'any passat, s'han generat automàticament dos tipus d'informe, un adreçat a les famílies i l'altre adreçat als centres educatius. L'informe adreçat a les famílies conté informació sobre els aspectes avaluats de les quatre competències i el grau d'assoliment del seu fill o filla. Un asterisc assenyala si l'alumne/a se situa en el nivell alt, mitjà o baix d'assoliment de la competència. Per a cada competència hi ha un espai per als comentaris específics que s'han generat a partir dels resultats obtinguts.

Els centres educatius són els encarregats de fer arribar aquests informes a les famílies. Els poden completar amb d'altres observacions, si ho consideren oportú. Les famílies també poden demanar informació complementària als centres.

L'altre informe, l'adreçat als centres educatius, conté una descripció dels aspectes avaluats en cada competència i el grau d'assoliment global del centre educatiu, que queda situat en el nivell baix, mitjà o alt. Per a cada competència avaluada s'inclou la mitjana global de Catalunya. Els equips docents dels centres educatius han d'analitzar aquests resultats i el director o directora els han de presentar al consell escolar del centre i tenir-los en compte en tots els processos d'autoavaluació de l'escola.

Figura 4 ■ Exemple d'informe de resultats per a les famílies

 Generalitat de Catalunya Departament d'Educació		Educació primària 6è curs
Destinatari: famílies. Des del Departament d'Educació s'organitza l'avaluació de l'alumnat de sisè d'educació primària en competència lingüística en llengua catalana, castellana i estrangera (anglès o francès) i en competència matemàtica. Els resultats d'aquesta prova, que mesuren conceptualment i conceptualment bàsics de l'alumnat a un nivell d'ensenyament, no condicionen el pas de la primària a la secundària obligatòria.		Informe per a la família de l'alumnat:
A continuació es presenten uns gràfics que reflecteixen el grau d'assoliment del seu fill/a en cada competència. El nivell al qual correspon a un bon domini de la competència, el nivell al qual indica que s'ha assolit la competència i el baix significa que no s'ha assolit la competència.		Centre:
Avaluador: Jaume Calvo President del Consell Interdepartamental d'Avaluació del Sistema Educatiu		
COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA: LLENGUA CATALANA		
Es basa en la capacitat de llegir diferents tipus de textos, de comprendre el seu significat i d'entendre's informació. També en la capacitat d'escriure de manera clara i ben estructurada utilitzant expressions d'ús quotidià i respectar les normes bàsiques de puntuació, ortografia i ortografia.	Grau d'assoliment global Nivell alt Nivell mitjà Nivell baix	
L'alumnat/a assolirà un nivell mitjà. Cal millorar la redacció de textos.		
COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA: LLENGUA CASTELLANA		
Es basa en la capacitat de llegir diferents tipus de textos, de comprendre el seu significat i d'entendre's informació. També en la capacitat d'escriure de manera clara i ben estructurada utilitzant expressions d'ús quotidià i respectar les normes bàsiques de puntuació, ortografia i ortografia.	Grau d'assoliment global Nivell alt Nivell mitjà Nivell baix	
L'alumnat/a assolirà un nivell mitjà. Cal millorar la redacció de textos i l'adquisició de vocabulari.		
COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA: LLENGUA ESTRANGERA		
Es basa en la capacitat d'escriure i de llegir diferents tipus de textos, de comprendre el significat i d'entendre's informació que ja es va en el text i informació que no ho és però que es pot deduir.	Grau d'assoliment global Nivell alt Nivell mitjà Nivell baix	
L'alumnat/a assolirà molt satisfactoriament la competència, tant en comprensió oral com escrita.		
COMPETÈNCIA MATEMÀTICA		
Es basa en la capacitat de fer operacions senceres i d'efectuar-les a manera exacta, resoldre i expressar amb claredat de longitud, superfície, volum i pes, de reconèixer la representació de figures en tres dimensions i d'entendre i resoldre problemes.	Grau d'assoliment global Nivell alt Nivell mitjà Nivell baix	
L'alumnat/a assolirà un nivell mitjà en la competència. Destaca en relació i resolució de problemes.		

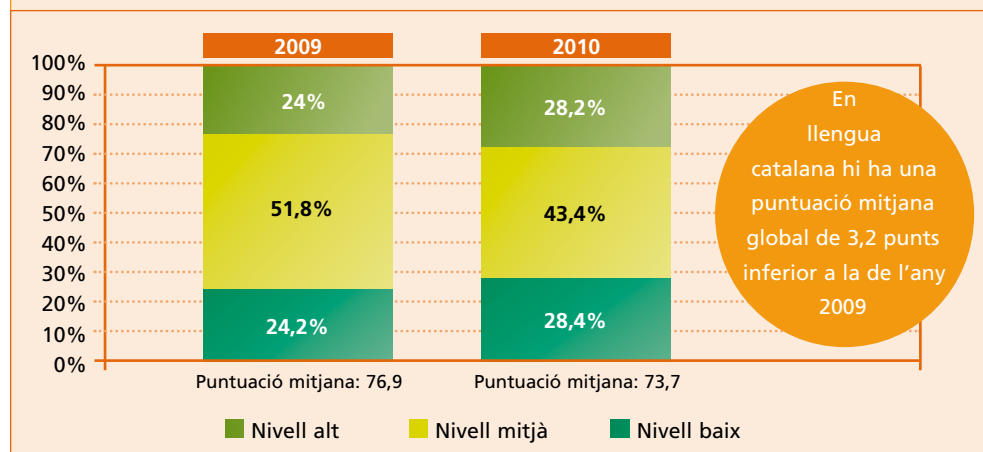
6. RESULTATS DE L'ALUMNAT

Els resultats que es presenten tot seguit són una síntesi de les dades obtingudes en la prova d'avaluació de sisè d'educació primària del 2010. Són dades bàsiques, els resultats globals per a cada competència i per a cada subcompetència comparats amb els de l'any 2009, amb gràfiques que contenen el percentatge d'alumnat situat en els tres trams de competència segons el nivell socioeconòmic del centre, la titularitat del centre, l'origen de l'alumnat i el sexe.

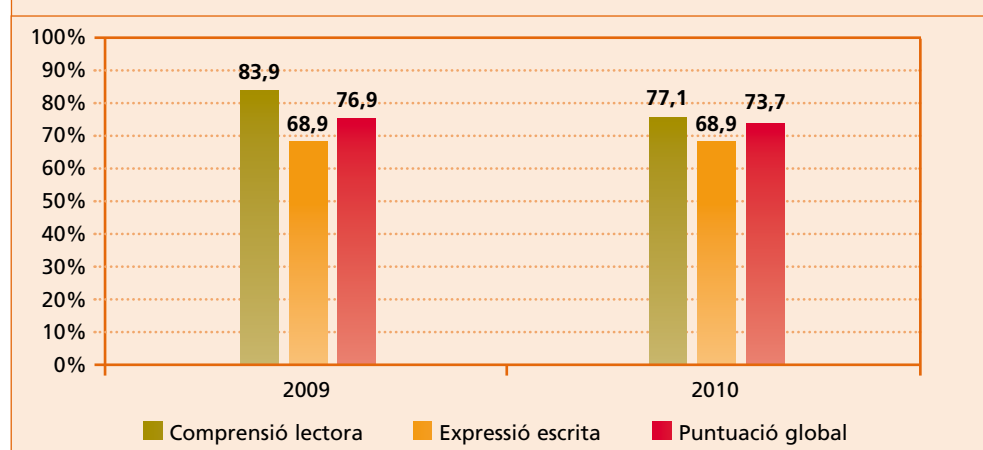
6.1. Resultats globals

En competència lingüística en llengua catalana, hi ha una puntuació mitjana global 3,2 punts inferior a la de l'any passat: 73,7 (2010) i 76,9 (2009). Hi ha una distribució més dispersa d'alumnat per nivells, ja que la població no està tan concentrada en el nivell mitjà. Els resultats en les subcompetències avaluades del 2010 mostren menys diferència entre els resultats de comprensió lectora i els d'expressió escrita.

Gràfic 1 ■ Mitjanes globals i distribució de l'alumnat en competència lingüística en llengua catalana

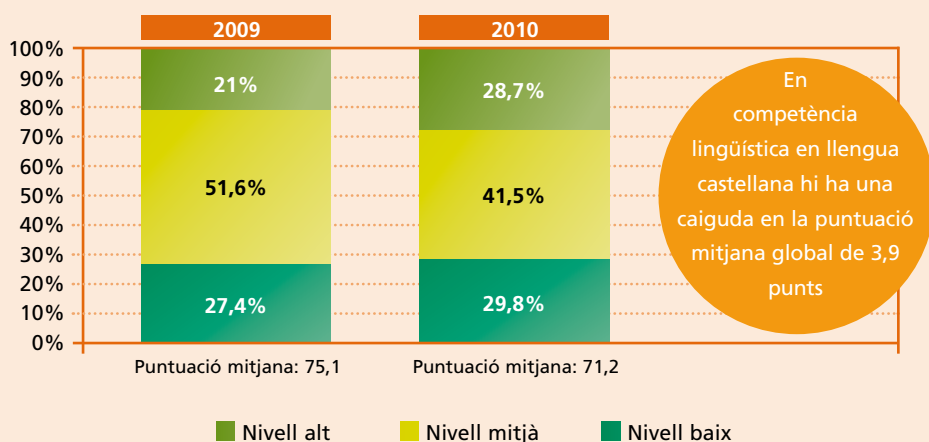

Gràfic 2 ■ Mitjanes globals en competència lingüística en llengua catalana segons la subcompetència avaluada

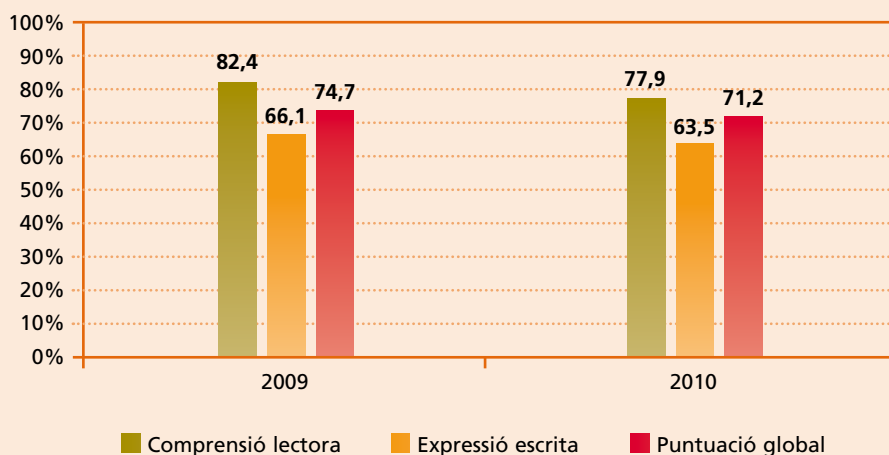

En competència lingüística en llengua castellana també hi ha una caiguda en la puntuació mitjana global: 71,2 (2010) i 75,1 (2009). Hi ha una distribució d'alumnat més dispersa per nivells, ja que el 2010 hi ha més alumnat situat en els nivells alt i baix. Els resultats en les subcompetències avaluades mostren més dificultat en l'expressió escrita, com també passa en llengua catalana.

Gràfic 3 ■ Mitjanes globals i distribució de l'alumnat en competència lingüística en llengua castellana

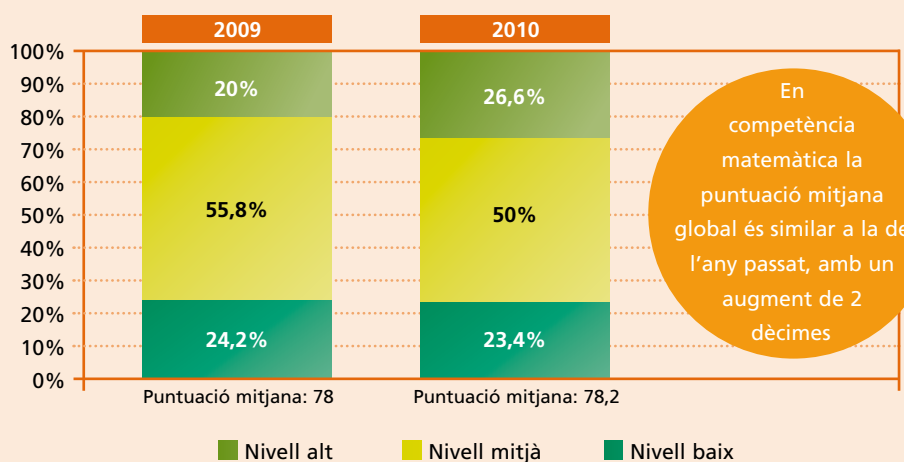

Gràfic 4 ■ Mitjanes globals en competència lingüística en llengua castellana segons la subcompetència avaluada

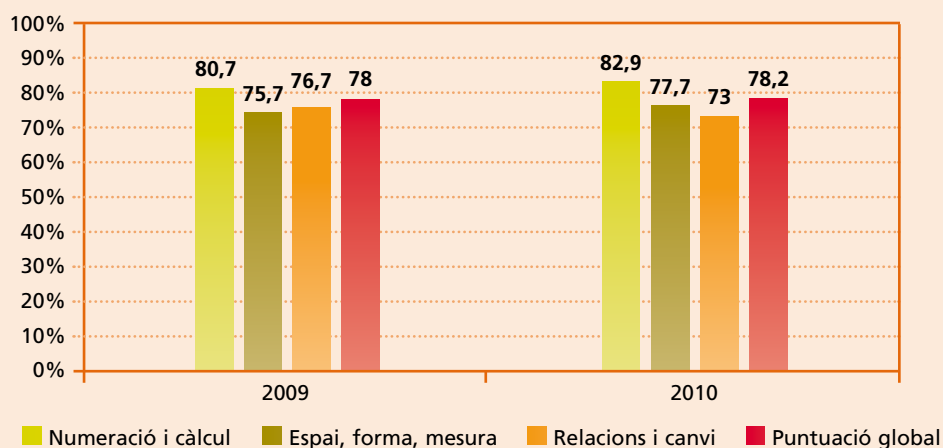

En competència matemàtica, la puntuació mitjana global és molt similar a la del 2009. La distribució de l'alumnat per nivells també és similar a la de l'any passat, tot i que hi ha un lleuger creixement de la franja que correspon al nivell alt. Els resultats en les subcompetències avaluades mostren estabilitat, amb només canvis marginals respecte de l'any passat.

Gràfic 5 ■ Mitjanes globals i distribució de l'alumnat en competència matemàtica

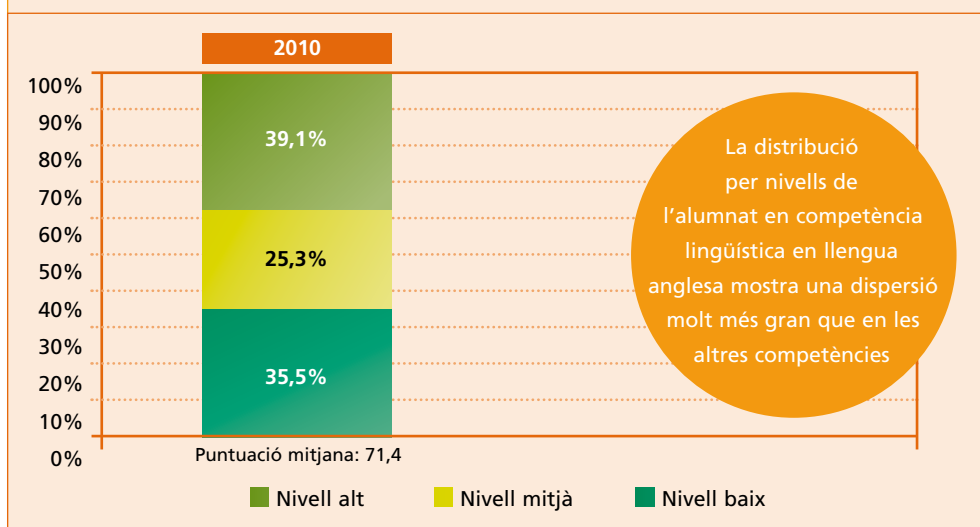

Gràfic 6 ■ Mitjanes globals en competència matemàtica segons la subcompetència avaluada

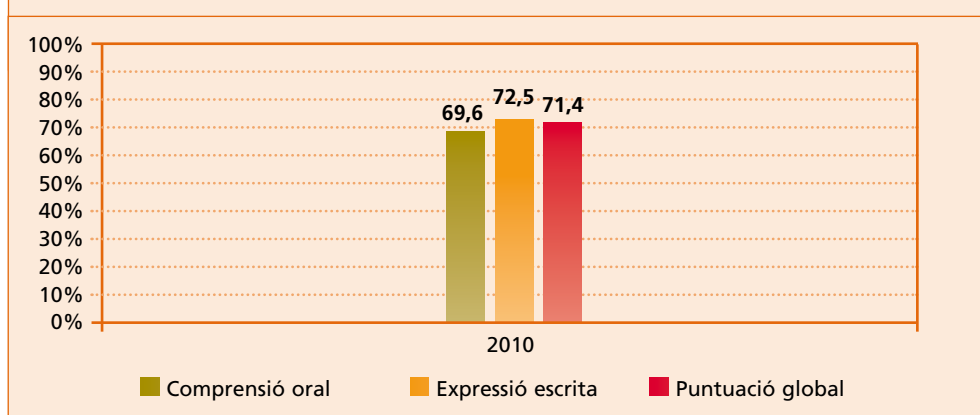

La puntuació mitjana global de la competència lingüística en llengua anglesa és de 71,4 punts. La distribució per nivells de l'alumnat mostra una dispersió molt més gran que en les altres competències avaluades. La distribució dispersa per nivells es projecta també sobre els resultats en funció de la categoria socioeconòmica i de la titularitat dels centres educatius. En els centres privats, alguns dels quals imparteixen l'educació en llengua anglesa, només hi ha un 5% d'alumnes amb competències baixes en llengua anglesa.

Gràfic 7 ■ Mitjanes globals i distribució de l'alumnat en competència lingüística en llengua anglesa

Gràfic 8 ■ Mitjanes globals en competència lingüística en llengua anglesa segons la subcompetència avaluada

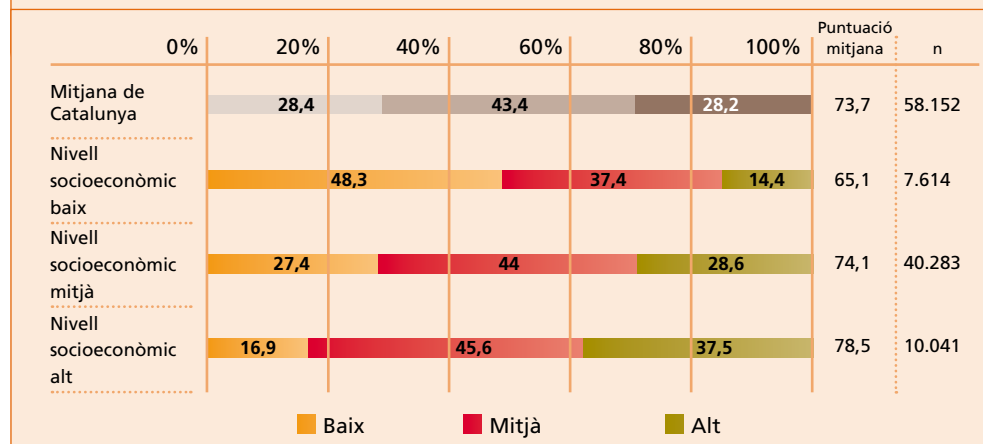
Prop del 30% de l'alumnat no té assolit el nivell bàsic en competència lingüística en llengua catalana i castellana. El percentatge augmenta en llengua anglesa

De tots aquests gràfics es desprèn que els resultats globals de la competència lingüística en les tres llengües avaluades és bastant similar, una mica per sobre dels 70 punts. En competència matemàtica, en canvi, la puntuació mitjana global és de 78,2 punts. Si ens fixem en el percentatge d'alumnat situat en el nivell baix d'assoliment de la competència, és a dir, en el percentatge d'alumnat que no té assolit el nivell bàsic per passar a l'educació secundària obligatòria amb garanties d'èxit, s'observa que és proper al 30% en competència lingüística en llengua catalana i castellana, que passa del 35% en competència lingüística en llengua anglesa i que en competència matemàtica és del 23,4%.

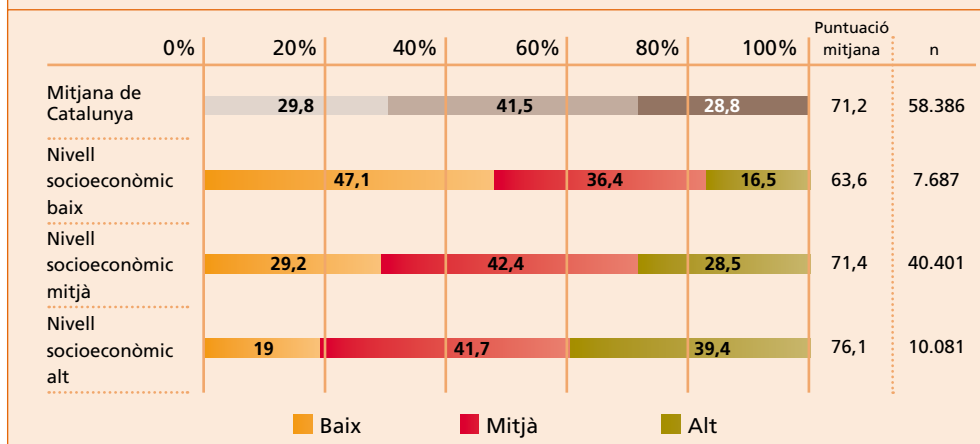
6.2. Resultats segons el nivell socioeconòmic del centre

La classificació dels resultats de l'alumnat en els tres trams en què s'ha dividit l'escala (baix, mitjà i alt) segons el nivell socioeconòmic del centre (en una distribució elaborada per la Inspecció d'Educació) evidencia que com més baix és aquest nivell socioeconòmic, més alt és el percentatge d'alumnat situat en el nivell baix d'assoliment de la competència. I a la inversa, el percentatge d'alumnat situat en el nivell alt decreix a mesura que decreix el nivell socioeconòmic del centre.

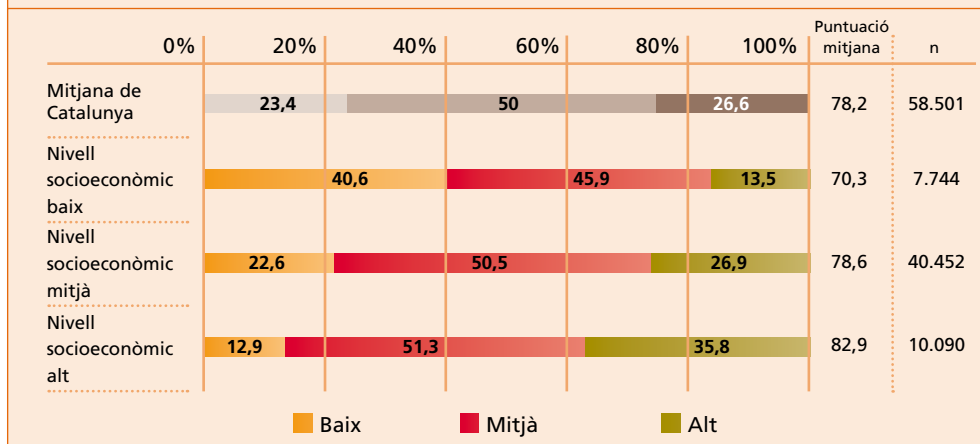
Gràfic 9 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua catalana segons el nivell socioeconòmic del centre

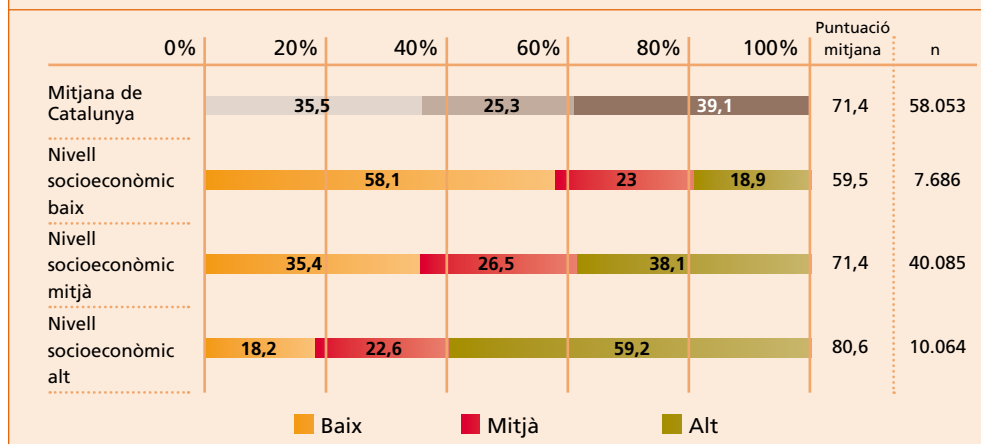
Gràfic 10 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua castellana segons el nivell socioeconòmic del centre

Gràfic 11 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en matemàtiques segons el nivell socioeconòmic del centre

Gràfic 12 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua anglesa segons el nivell socioeconòmic del centre

Com més baix és el nivell socioeconòmic del centre educatiu, més alumnat hi ha situat en el nivell baix de la competència

En totes les competències avaluades s'observa que com més baix és el nivell socioeconòmic del centre educatiu, més percentatge d'alumnat hi ha situat en el nivell baix de la competència. El percentatge és especialment elevat en la competència lingüística en llengua anglesa. Cal tenir en compte, però, el valor de n en aquest nivell socioeconòmic baix, que correspon globalment a uns 7.600 alumnes, un 13% de l'alumnat que ha fet la prova. El determinisme educatiu que sembla mostrar aquesta dada es matisa si es valora el pes d'altres variables, com pot ser el funcionament dels centres (vegeu el punt 7, on es presenten alguns resultats de centres educatius).

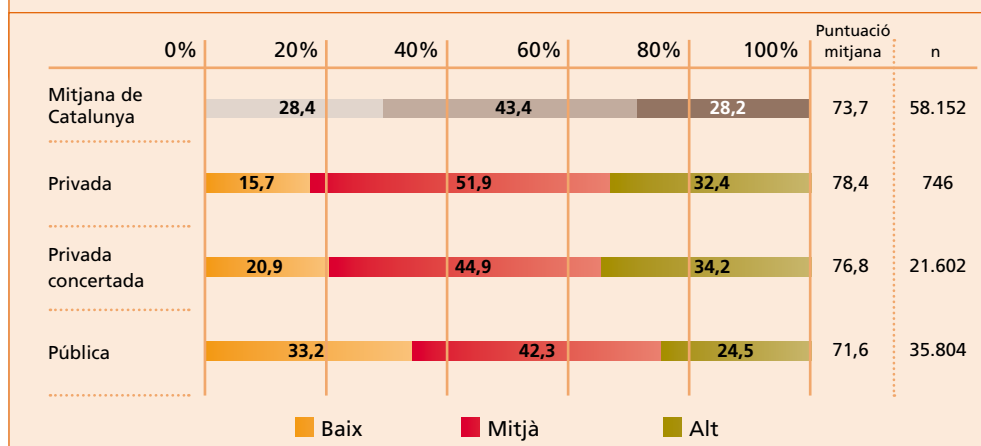
6.3. Resultats segons la titularitat dels centres

Els resultats segons la titularitat dels centres educatius mostren que l'escola pública és la que té un percentatge més elevat d'alumnat situat en el tram baix. Per contra, l'escola privada té el percentatge més baix d'alumnat en el tram baix i el més alt en el tram alt. El percentatge d'alumnat situat en el tram baix en l'escola privada és sempre superior al 30%, excepte en competència matemàtica, que és el 27,4%. En competència en llengua anglesa, en canvi, el percentatge és del 42,7%. El percentatge d'alumnat situat en el tram baix de l'escola privada es mou entre l'11 i el 15% en totes les competències, excepte en

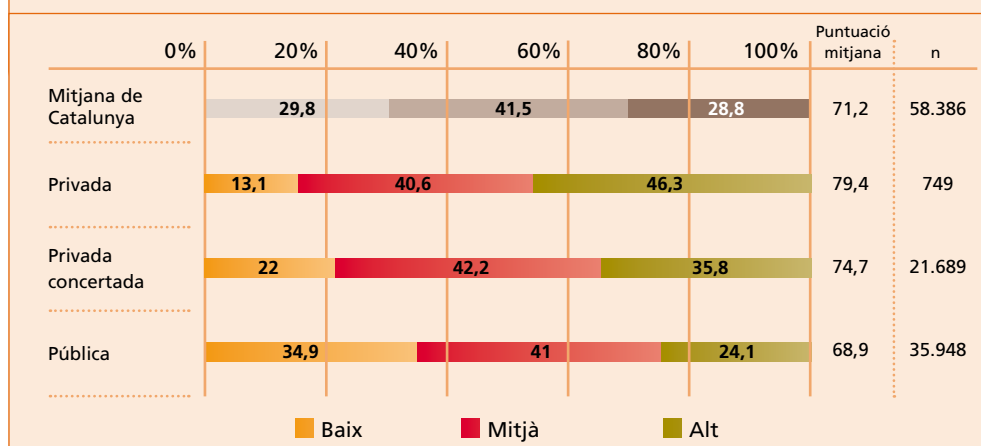
la llengua anglesa, on hi ha només un 5,1% d'alumnat. L'escola privada concertada té un percentatge d'alumnat situat en el tram baix proper al 20% en totes les competències.

Els dos percentatges més elevats d'alumnat situat en el tram alt corresponen a la llengua anglesa (80,9%) i a la llengua castellana (46,3%) en els centres de titularitat privada. Cal observar, però, que els centres privats són només 24 (n=750 aproximadament).

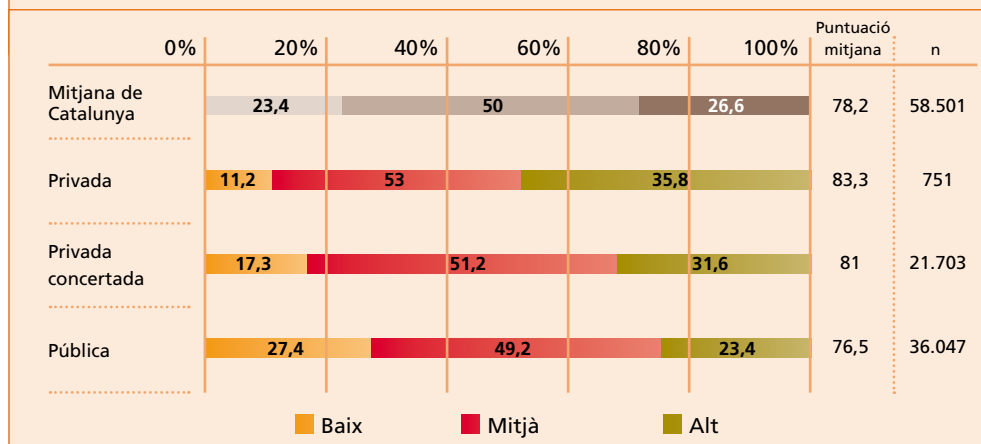
Gràfic 13 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua catalana segons la titularitat del centre

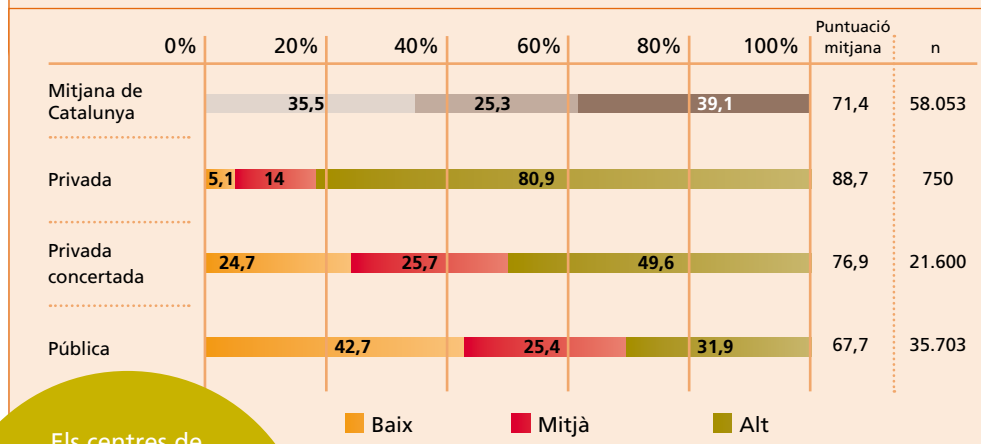
Gràfic 14 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua castellana segons la titularitat del centre

Gràfic 15 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència matemàtica segons la titularitat del centre

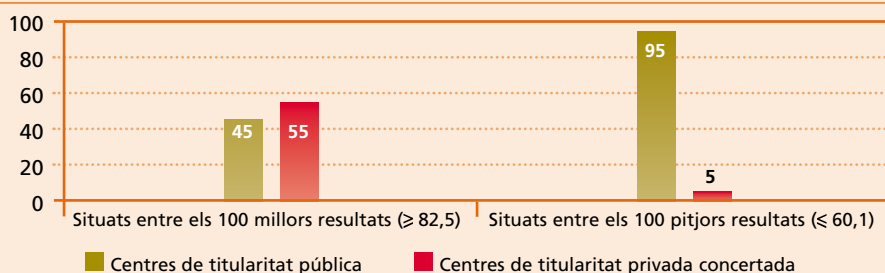
Gràfic 16 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua anglesa segons la titularitat del centre

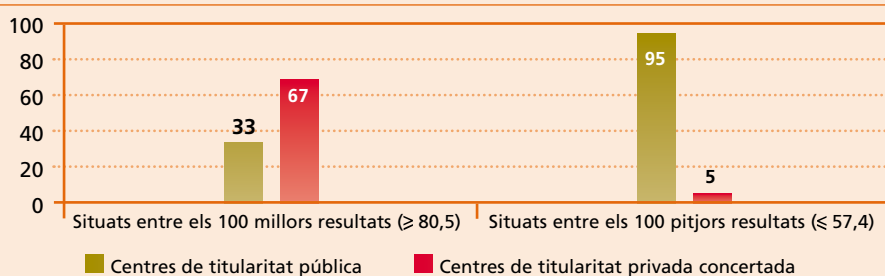
Els centres de titularitat privada tenen més percentatge d'alumnat situat en el tram alt de la competència, sobretot en llengua anglesa i castellana

Els **gràfics núm. 17, 18, 19 i 20** mostren la titularitat (pública o privada) dels cent centres que han obtingut els millors i les pitjors resultats en cada competència avaluada. Del còmput han estat exclosos els centres amb menys de 10 alumnes de sisè d'educació primària.

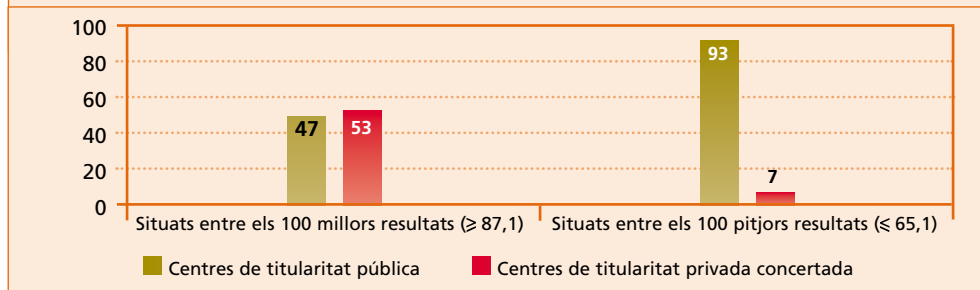
Gràfic 17 ■ Nombre de centres amb millors i pitjors resultats segons la titularitat. Competència lingüística en llengua catalana

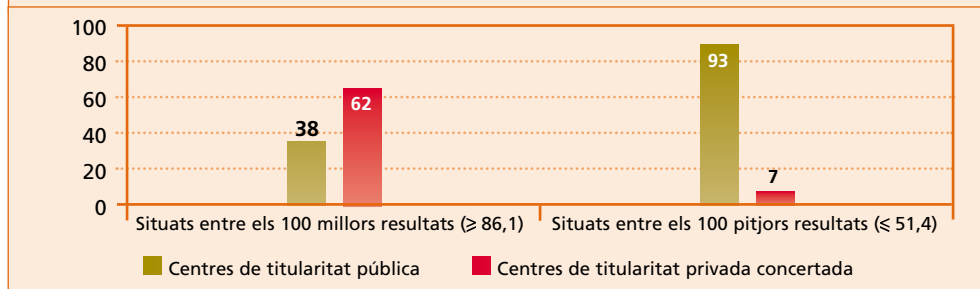
Gràfic 18 ■ Nombre de centres amb millors i pitjors resultats segons la titularitat. Competència lingüística en llengua castellana

Gràfic 19 ■ Nombre de centres amb millors i pitjors resultats segons la titularitat. Competència matemàtica

Gràfic 20 ■ Nombre de centres amb millors i pitjors resultats segons la titularitat. Competència lingüística en llengua anglesa

Hi ha més centres privats concertats que no pas públics situats entre els cent que han obtingut millors resultats en cada competència.

La diferent distribució sociodemogràfica dels centres pot contribuir a justificar la dada

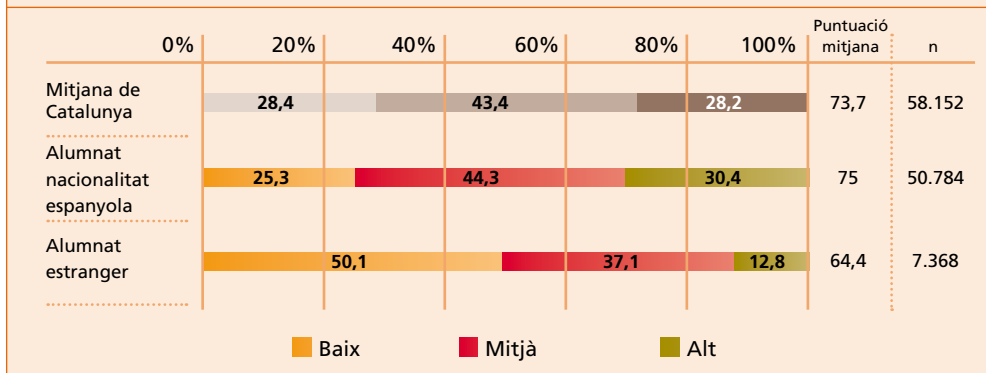
Com es pot observar, la proporció de centres públics i privats concertats situats entre els cent que han obtingut els millors resultats és força equilibrada en competència en llengua catalana i matemàtiques, mentre que no ho és en les altres dues competències avaluades. En canvi la relació de centres públics i privats concertats situats entre els cent que han obtingut els pitjors resultats és sempre absolutament desproporcionada.

6.4. Resultats segons l'origen de l'alumnat

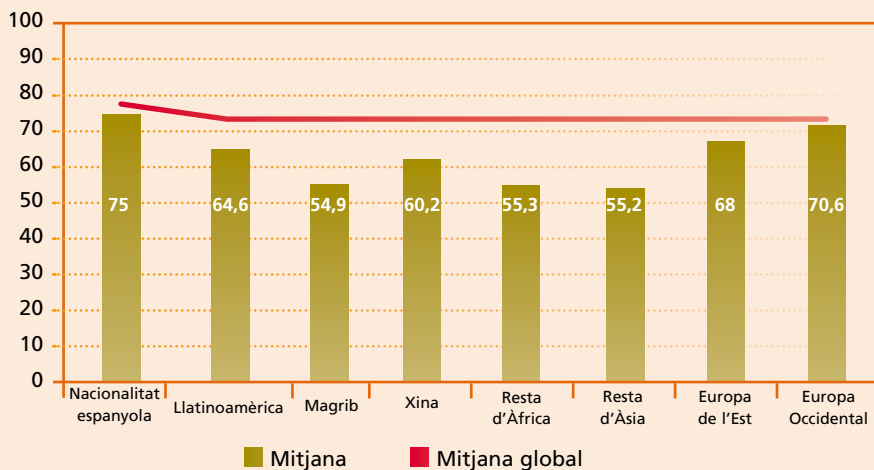
En totes les competències avaluades, l'alumnat de nacionalitat espanyola obté més bons resultats que l'alumnat estranger. La mitjana de l'alumnat de nacionalitat espanyola es troba sempre lleugerament per sobre de la mitjana de Catalunya. Pel que fa a l'alumnat estranger, la puntuació mitjana més alta és l'obtinguda en competència matemàtica (70,6%). Tot i que la puntuació global es troba per sota de la mitjana de Catalunya, s'han de destacar els resultats obtinguts per l'alumnat de la Xina (amb una puntuació vuit punts per sobre de la mitjana global de Catalunya), de l'Europa Occidental i de l'Europa de l'Est. En llengua anglesa, l'alumnat de l'Europa Occidental, de l'Europa de l'Est i d'Àsia (sense la Xina) és el que obté millors resultats.

Tret d'algunes singularitats en competència matemàtica i en llengua anglesa, l'alumnat de nacionalitat espanyola obté millors resultats que l'alumnat estranger

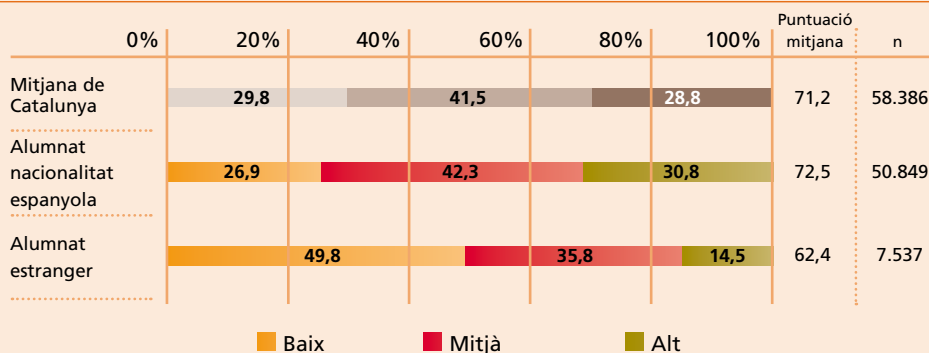
Gràfic 21 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua catalana segons l'origen

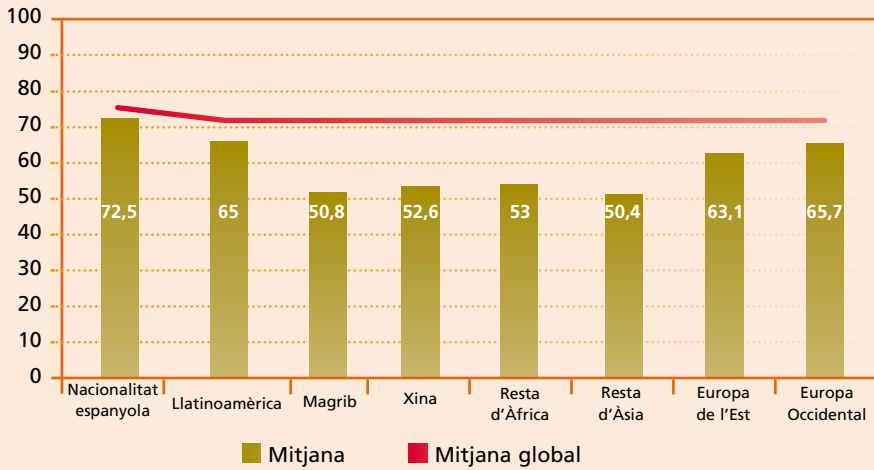
Gràfic 22 ■ Resultats de l'alumnat en competència en llengua catalana segons l'origen territorial

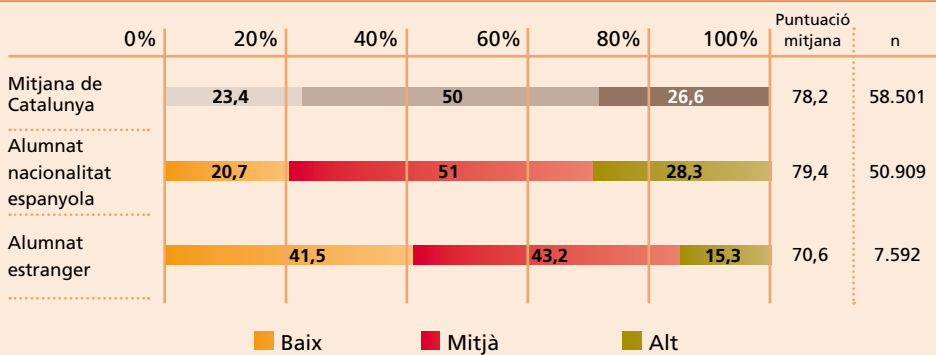
Gràfic 23 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua castellana segons l'origen

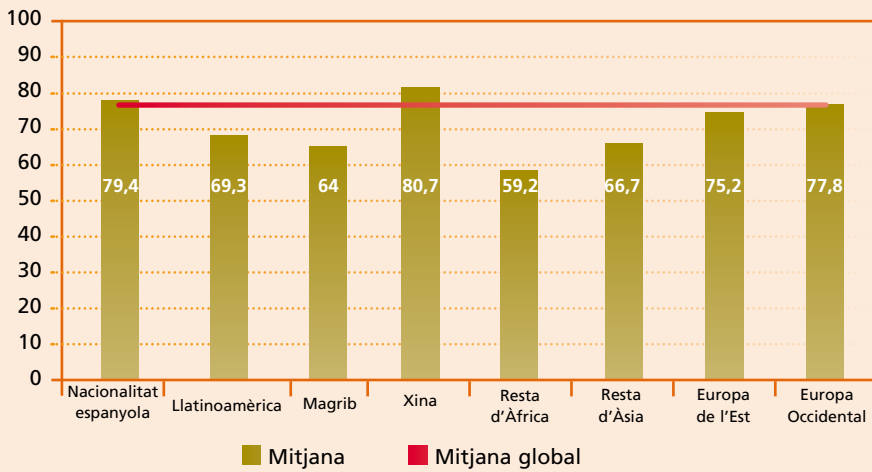
Gràfic 24 ■ Resultats de l'alumnat en competència en llengua castellana segons l'origen territorial

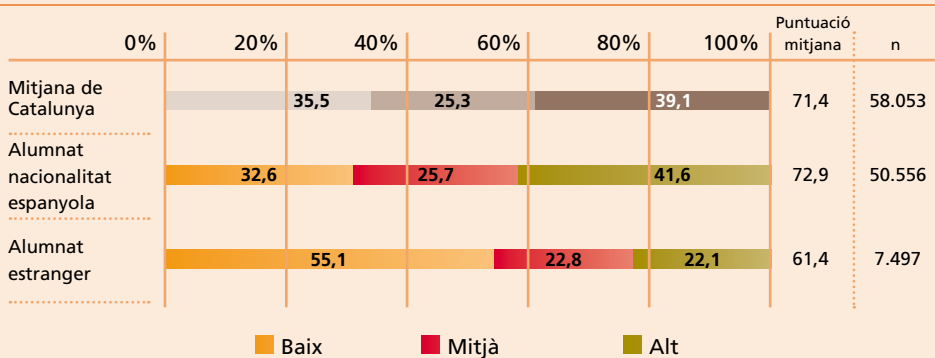
Gràfic 25 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència matemàtica segons l'origen

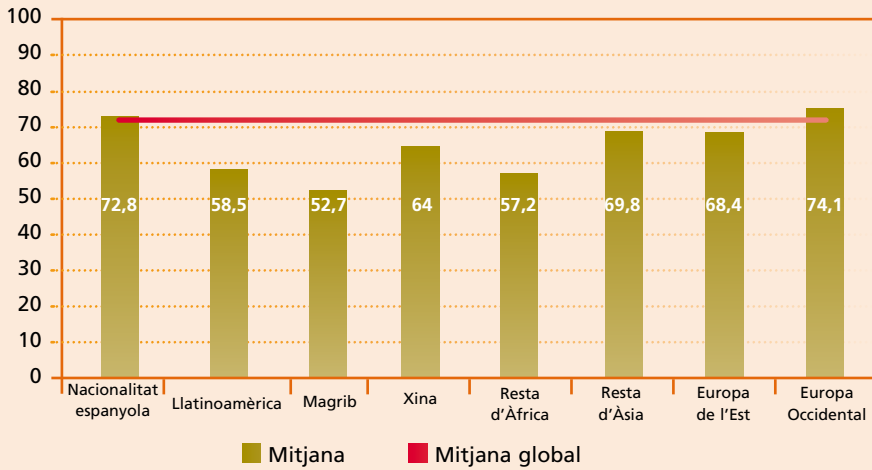
Gràfic 26 ■ Resultats de l'alumnat en competència matemàtica segons l'origen territorial

Gràfic 27 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua anglesa segons l'origen

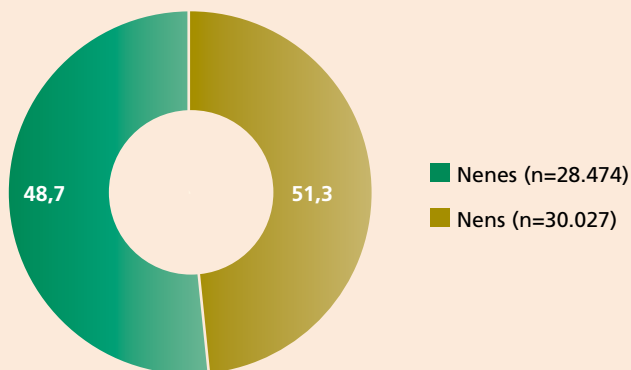
Gràfic 28 ■ Resultats de l'alumnat en competència en llengua anglesa segons l'origen territorial

6.5. Resultats segons el sexe de l'alumnat

El nombre de nens i nenes que ha fet la prova de sisè d'educació primària és força equivalent, com es pot observar al **gràfic núm. 29**.

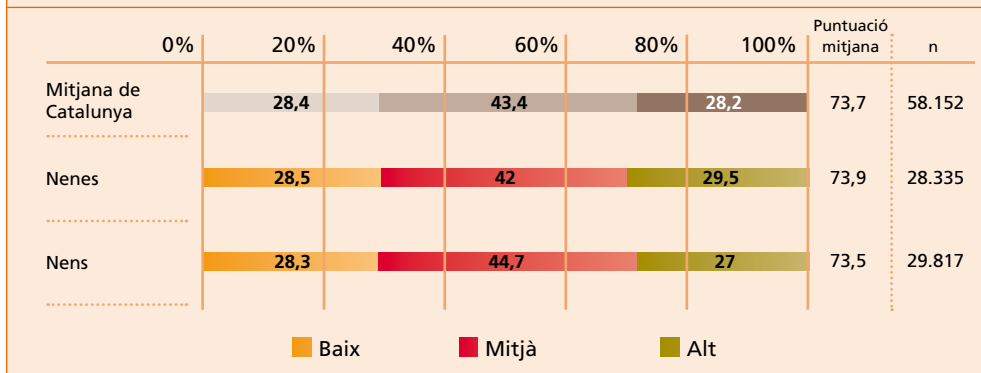
Gràfic 29 ■ Percentatge d'alumnat que ha fet la prova segons el sexe

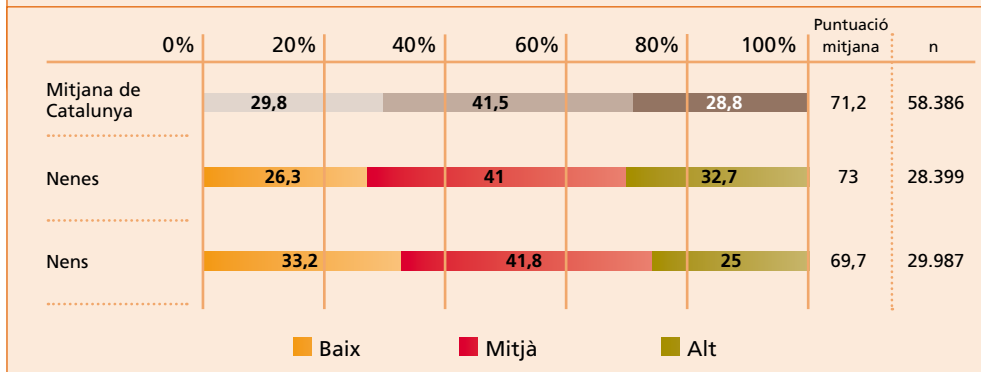
Els resultats són molt similars en llengua catalana. En llengua castellana i en llengua anglesa les nenes obtenen una puntuació mitjana més alta que la dels nens, mentre que en competència matemàtica, la puntuació més alta correspon a la dels nens.

En competència lingüística en llengua castellana i anglesa les nenes obtenen millors puntuacions que els nens. En competència matemàtica passa a l'inrevés

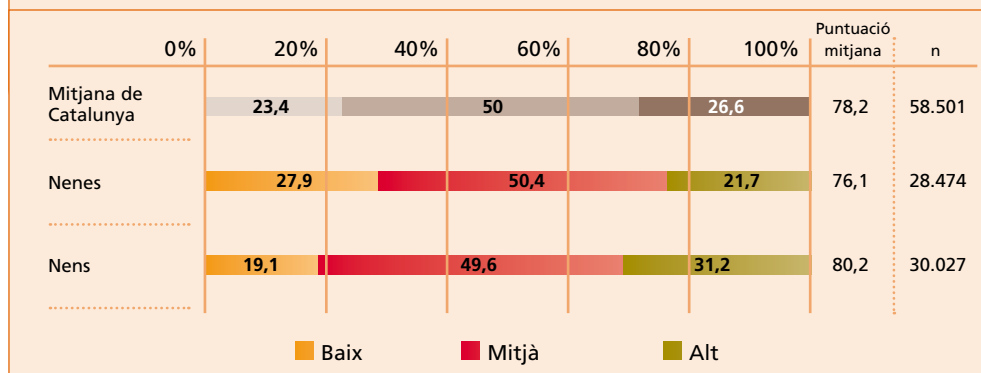
Gràfic 30 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua catalana segons el sexe

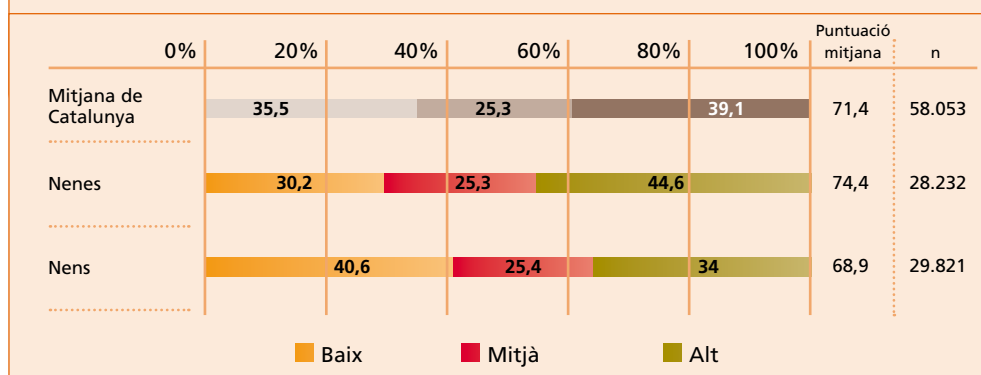
Gràfic 31 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua castellana segons el sexe

Gràfic 32 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència matemàtica segons el sexe

Gràfic 33 ■ Percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua anglesa segons el sexe

7. RESULTATS SEGONS LA TIPOLOGIA DELS CENTRES EDUCATIUS

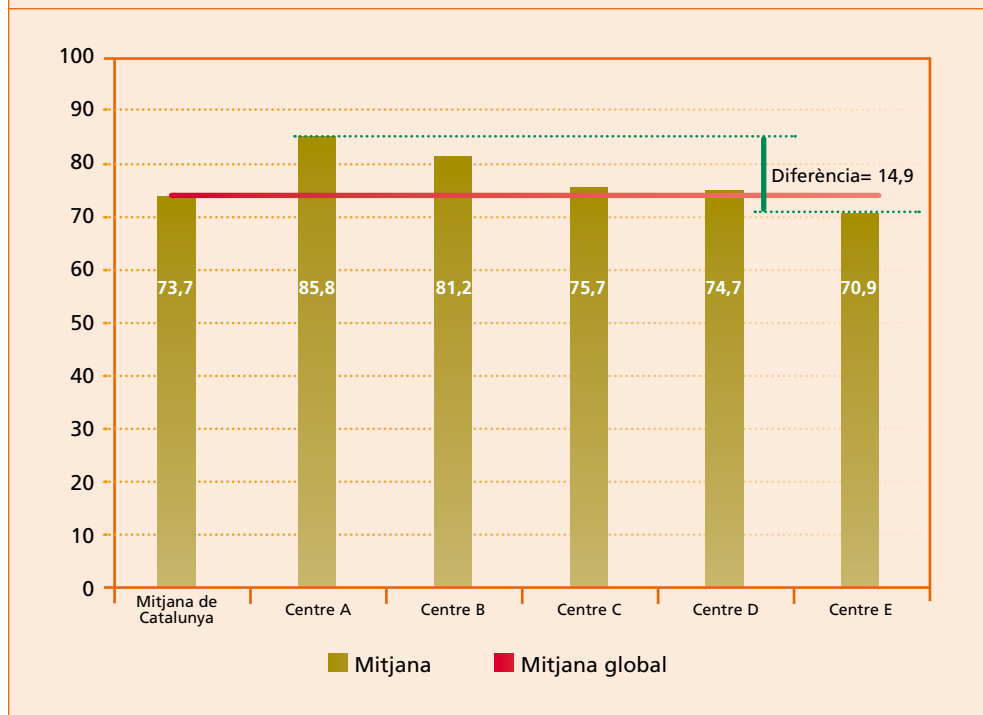
S'analitzen ara els resultats obtinguts per uns centres determinats, que pertanyen a una mateixa zona geogràfica i a un mateix nivell socioeconòmic, que és l'alt i el baix. Es donen els resultats d'uns centres reals, anomenats A, B, C i D, en cada una de les competències avaluades.

Els centres educatius tenen incidència en els resultats de l'alumnat en totes les competències avaluades

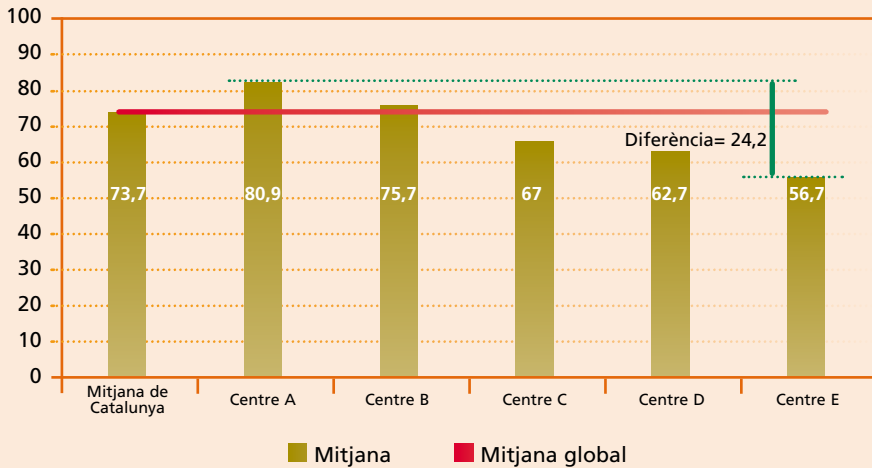
Els resultats obtinguts segons la tipologia dels centres són molt il·lustratius. Mostren clarament que els centres educatius tenen una incidència en els resultats de l'alumnat, atès que en una mateixa zona geogràfica i en un mateix nivell socioeconòmic es donen diferències de resultats significatives. Això vol dir que el funcionament del centre, el paper que hi juguen l'equip directiu i l'equip docent, les pràctiques pedagògiques o el clima escolar són elements que han de tenir alguna cosa a veure amb els resultats d'un alumnat de característiques possiblement similars.

En el nivell socioeconòmic alt, els centres B, C i D són de titularitat pública i els centres A i E de titularitat privada concertada. En el nivell socioeconòmic baix, els centres B, C i E són de titularitat pública i els centres A i D de titularitat privada concertada.

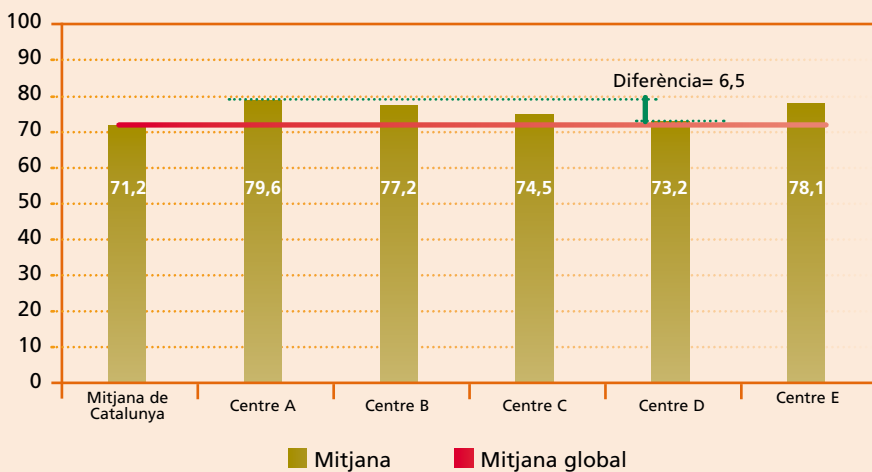
Gràfic 34 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic alt. Competència en llengua catalana

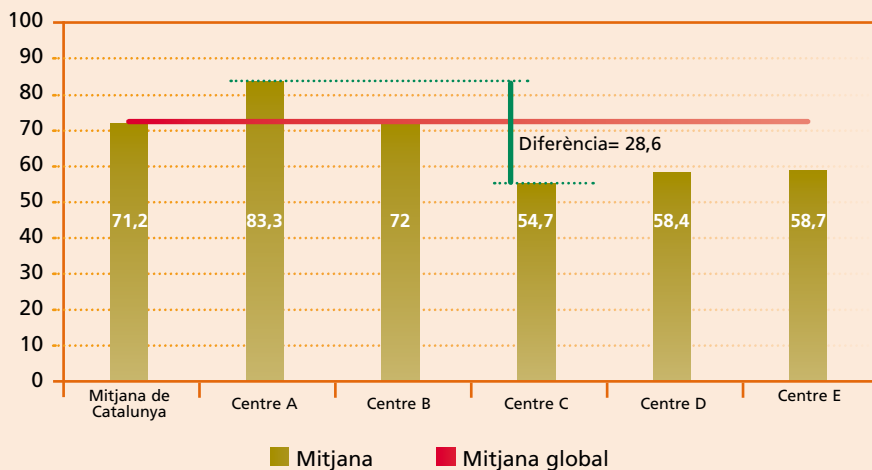
Gràfic 35 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic baix. Competència en llengua catalana

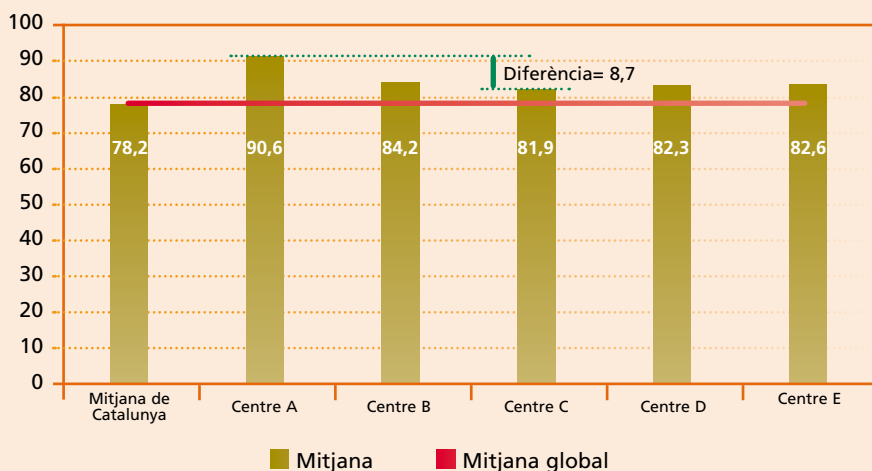
Gràfic 36 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic alt. Competència en llengua castellana

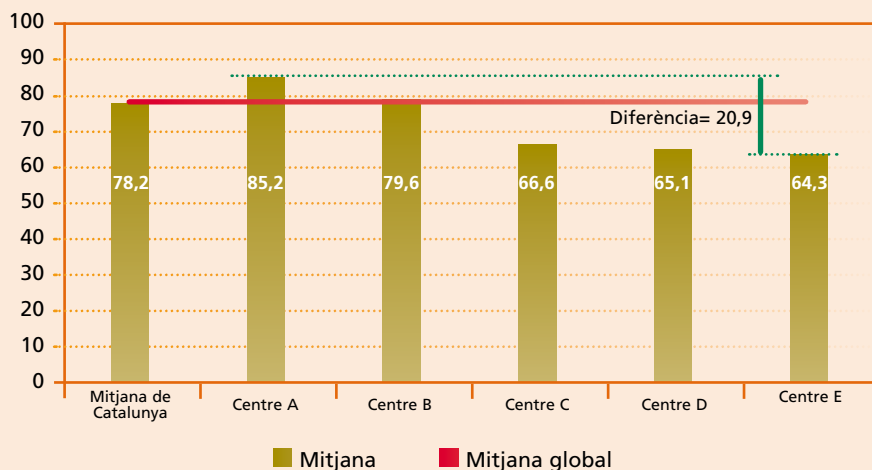
Gràfic 37 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic baix. Competència en llengua castellana

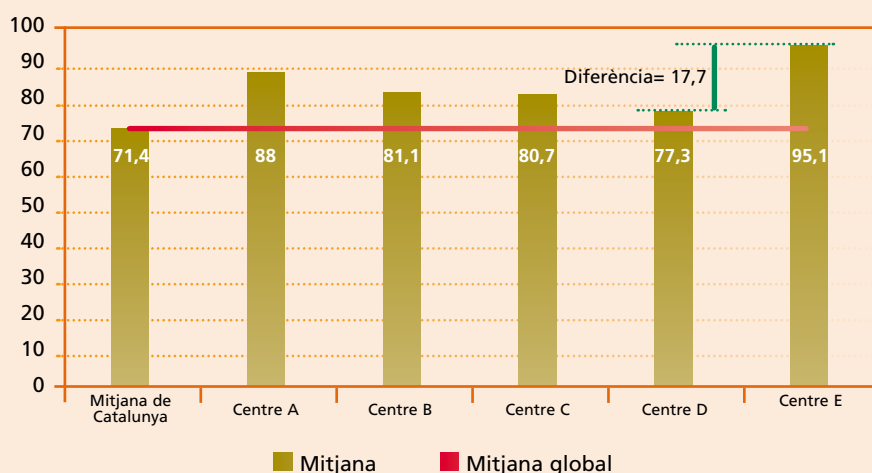
Gràfic 38 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic alt. Competència matemàtica

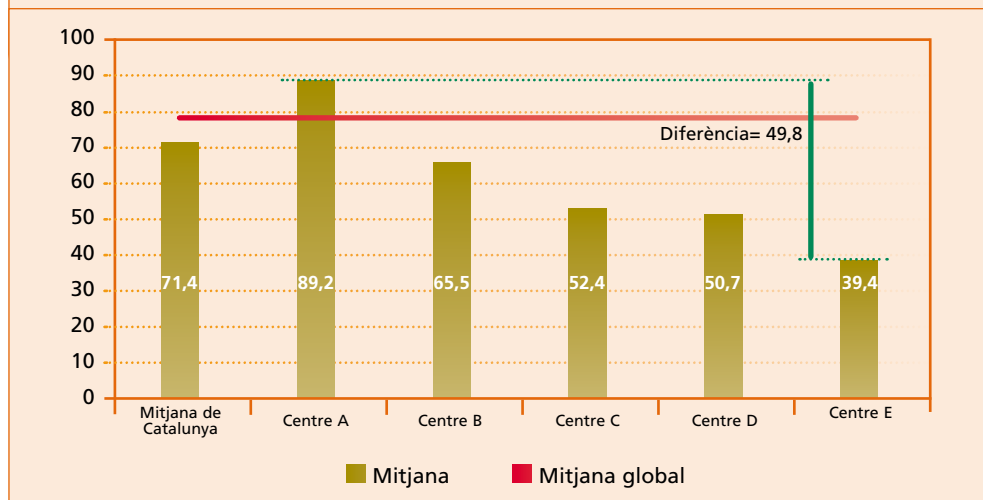
Gràfic 39 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic baix. Competència matemàtica

Gràfic 40 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic alt. Competència en llengua anglesa

Gràfic 41 ■ Resultats de centres d'una mateixa zona geogràfica. Nivell socioeconòmic baix. Competència en llengua anglesa

La comparació de resultats entre cinc centres d'una mateixa zona geogràfica i el mateix nivell socioeconòmic ens permet observar diferències notables entre els de nivell socioeconòmic alt i els de nivell baix. Així, els cinc centres de nivell socioeconòmic alt presenten una puntuació força equilibrada en totes les competències avaluades, de manera que només hi ha un centre que obtingui una puntuació lleugerament per sota de la mitjana de Catalunya (no arriba als tres punts), concretament en la competència lingüística en llengua catalana. La diferència de puntuació entre el centre que ha obtingut la màxima puntuació i el centre que ha obtingut la mínima en una determinada competència es mou en una forquilla que va dels 17,7 punts en competència lingüística en llengua anglesa i els 6,5 en competència lingüística en llengua castellana.

Els cinc centres de nivell socioeconòmic baix, en canvi, presenten moltes diferències entre si. Les puntuacions no són gens homogènies, ja que en cada competència hi ha tres centres situats per sota de la mitjana de Catalunya, excepte en competència lingüística en llengua anglesa, que n'hi ha quatre (és a dir, només n'hi ha un situat per sobre de la mitjana). La diferència de puntuació entre el centre que obté la màxima puntuació i el centre que obté la mínima es dispara: va des dels 49,8 punts en competència lingüística en llengua anglesa als 20,9 en competència matemàtica.

Els centres d'un nivell socioeconòmic baix situats en una mateixa zona geogràfica presenten molta disparitat de resultats

8. CONCLUSIONS

Una primera anàlisi dels resultats obtinguts per l'alumnat en la prova d'avaluació de sisè d'educació primària de 2010 permet plantejar unes conclusions i reflexions:

- És una prova útil perquè proporciona informació a les famílies i als centres educatius i té potencialitat per detectar mancances i millorar processos i resultats educatius.
- Els resultats obtinguts en general no són satisfactoris, ja que tenim un percentatge d'alumnat situat en el nivell inferior de la competència que va del 23,4% (competència matemàtica) al 35,5% (competència lingüística en llengua anglesa). Probablement, aquest percentatge d'alumnat tindrà dificultat en el seu pas per l'educació secundària obligatòria si no es reforcen aquestes competències amb atenció individualitzada.
- En totes les competències, l'alumnat de nacionalitat espanyola obté millors resultats que l'alumnat estranger. L'alumnat estranger presenta un percentatge proper al 50% de no assoliment en totes les competències avaluades, excepte en matemàtiques, on el percentatge és del 41,5%. Hi ha diferències significatives de resultats segons l'origen territorial de l'alumnat.
- Les nenes obtenen millors puntuacions en competència lingüística en llengua castellana i llengua anglesa, mentre que els resultats dels nens són més bons en competència matemàtica. En llengua catalana els resultats són molt similars.
- Els centres de titularitat pública tenen un percentatge més elevat d'alumnat situat en el tram baix de la competència. Cal tenir en compte, és clar, que el percentatge d'alumnat immigrant i d'alumnat de nivell socioeconòmic baix és superior en els centres públics que en els privats, la qual cosa condiona a la baixa els resultats.
- Hi ha més centres privats concertats que no pas públics situats entre els cent que han obtingut els millors resultats en totes les competències avaluades. On les diferències són menors és en la competència matemàtica (47 públics i 53 privats concertats) i en la competència lingüística en llengua catalana (45 públics i 55 privats concertats).
- La proporció de centres educatius públics i privats concertats situats entre els cent que han obtingut els pitjors resultats en totes les competències avaluades és molt desfavorable als centres públics. S'ha de tenir en compte, evidentment, que hi ha molts més centres de titularitat pública en zones de nivell socioeconòmic baix.

Les dades mostren que el fracàs escolar comença a l'educació primària

- El nivell socioeconòmic del centre educatiu condiciona els resultats de l'alumnat en totes les competències avaluades: com més baix és aquest nivell, més alumnat hi ha situat en el nivell baix de la competència.
- Els centres educatius també tenen incidència en els resultats de l'alumnat: centres d'una mateixa zona geogràfica i d'un mateix nivell socioeconòmic presenten resultats molt diferents. Aquestes diferències són més notables en els centres de nivell socioeconòmic baix i la competència on són més evidents és en la de llengua anglesa.
- El funcionament del centre, el paper que hi juga l'equip directiu, les pràctiques pedagògiques o el clima escolar han de ser factors que tenen alguna cosa a veure amb els resultats d'un alumnat de característiques similars.
- Hi ha una lleugera caiguda de resultats respecte a la prova del 2009, explicable en part per dues raons:
 - En el moment de dissenyar la prova s'ha apostat per millorar-la i per incrementar l'exigència en algunes competències. Això ha comportat una lleugera caiguda dels resultats, però ha permès consolidar una bona prova d'avaluació. L'opció presa, doncs, té uns costos de comparabilitat en el curt termini, però uns beneficis importants en el llarg termini que justifiquen l'opció presa.
 - Ha disminuït un 1,4 el percentatge d'alumnat amb necessitats educatives específiques que ha estat exclòs de la prova: el 2009 va ser un 8,8% i el 2010 ha estat un 7,4% l'alumnat que no s'ha avaluat externament.
- Tot i aquestes lleugeres variacions d'un any a l'altre, els resultats poden considerar-se estables, un cop descomptats els canvis en el nivell d'exigència i la diferència d'1,4 punts en la població amb NEE que ha fet la prova.
- Amb només dos anys d'existència de la prova, no es pot comprovar encara una tendència. Cal esperar dos o tres anys més per parlar-ne amb rigor.

Els resultats obtinguts l'any 2009 i els del 2010 poden considerar-se estables, tot i les lleugeres variacions

AVALUACIÓ DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL REGLADA A CATALUNYA: CONTRIBUTIÓ DE L'FPR A LA INSERCIÓ LABORAL DELS JOVES

Fundació CIREM – OPINA, S.A.¹

L'ENFOCAMENT METODOLÒGIC

El departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, a través del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, ha dut a terme l'avaluació de la formació professional reglada a Catalunya —cicles formatius de grau mitjà (CFGM) i cicles formatius de grau superior (CFGS)— d'acord amb els continguts definits al *Document de bases de l'avaluació de la formació professional reglada a Catalunya, 2008-2009*,² diferenciada en cinc línies d'actuació.

Aquest article resumeix els principals resultats obtinguts en la segona fase de la línia d'actuació 5, que té com a finalitat conèixer i analitzar amb profunditat la transició del centre educatiu a la vida activa dels graduats en cicles formatius de grau mitjà i grau superior, així com la seva participació en la formació i educació posterior.

L'avaluació de l'impacte de l'FPR en la inserció professional dels seus graduats i l'anàlisi de les relacions entre l'oferta formativa d'FPR i el mercat de treball és una tasca de gran complexitat, com han assenyalat de manera repetida la major part dels textos científics que hi ha sobre la matèria. Aquesta dificultat rau en la gran varietat de factors que influeixen en el procés d'inserció d'un jove en la transició de l'educació i la formació cap al mercat de treball i, especialment, en la gran quantitat de relacions i combinacions

1. L'estudi ha estat coordinat per Oriol Homs, director de la Fundació Cirem, i Josefina Elias, presidenta d'Opina. La realització dels treballs ha corregut a càrrec d'un equip mixt entre la Fundació Cirem i l'empresa d'estudis d'opinió Opina. Per part de la Fundació Cirem, han intervingut Maria Caprile, en el disseny del qüestionari i en el plantejament metodològic, i Jordi Potrony, en el tractament, explotació i anàlisi de les dades. Pere Fabrés va contribuir a l'organització dels grups de discussió. Per part d'Opina, Maria Seco ha coordinat el treball de camp i Ivan Gómez i Adrià Mercader han supervisat l'equip d'enquestadors i han calculat i preparat les mostres, així com l'organització dels grups de discussió. Cecília Albert, de la Universidad de Alcalá de Henares, ha dut a terme la comparació amb l'enquesta ETEFIL.

Volem agrair la participació de totes les persones que han col·laborat en aquest treball, ja sigui aportant-hi dades, com manifestant el seu punt de vista i opinió.

2. Document publicat el 2008 en el número 15 de la col·lecció "Documents" del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

d'aquests factors en un temps que sovint és bastant dilatat. Això es tradueix en una gran variabilitat de les trajectòries dels joves entre els últims anys de la seva escolarització i la consolidació de les seves posicions en el mercat de treball, amb una combinació de temps de treball, temps de formació i altres temps que depenen en gran part d'aquests factors d'ordre contextual i personal poc coneguts fins a l'actualitat.

Des d'aquest punt de vista, es vol assenyalar la importància per a l'anàlisi dels resultats el fet de comprendre el context en què s'han trobat les generacions objecte de l'estudi. Des del 1994 fins al 2007 hi ha hagut a Catalunya un llarg procés de creació d'ocupació molt intens que ha afectat de manera important les condicions d'inserció dels joves al mercat de treball. Al llarg de l'estudi s'ha tingut en compte l'anàlisi d'aquest context socioeconòmic per a la interpretació de les dades.

En efecte, l'elevada reducció demogràfica de les generacions que durant aquests anys es van incorporar al mercat de treball, conjuntament amb la dimensió reduïda del nombre de joves graduats en els cicles de formació professional, al mateix temps

que es produïa una intensa creació de llocs de treball va generar unes condicions òptimes per a la inserció dels joves graduats en el mercat de treball, fet que ha provocat unes conseqüències molt importants per a la valorització de l'FPR en el mercat de treball. Amb tot, el treball de camp de l'estudi ha estat fet durant el primer trimestre de 2010, quan els efectes de la crisi econòmica sobre l'ocupació iniciada en la segona meitat de l'any 2008 ja eren molt evidents amb taxes molt elevades d'atur, especialment per als joves. Per tant, l'anàlisi del procés d'inserció de les generacions de joves estudiades mostra l'efecte d'un primer període (2005-2007) altament expansiu i d'un segon període (2008-2010) molt depressiu.

L'anàlisi feta sobre el procés d'inserció al món laboral del jovent graduat en FP mostra l'efecte d'un període econòmic expansiu (2005-2007) i un de depressiu (2008-2010). Els resultats aporten dades positives en ambdós casos

Un altre aspecte important a destacar de l'estudi és la metodologia adoptada per afrontar l'avaluació de l'FPR en la seva vessant de contribució a la inserció professional dels seus graduats. En aquest sentit, s'ha adoptat una anàlisi comparativa dels joves graduats en els cicles de formació professional amb els corresponents nivells d'educació general de partida, l'ESO i el batxillerat, com a conseqüència lògica de la concepció de la formació professional com a via d'especialització i de qualificació per al mercat de treball i no com a via secundària de progrés en el sistema educatiu general. És a dir, el fonament de l'avaluació de la contribució de la formació professional inicial a la inserció laboral en el mercat de treball s'ha basat en la comparació amb aquells grups de control que

no han seguit la preparació professional que aporta l'FPR, però que tenen un mateix nivell d'educació general de partida i que van optar per incorporar-se al mercat de treball sense una preparació professional prèvia. Així, la comparació s'ha fet: a) entre els graduats dels cicles professionals de grau mitjà que no van seguir estudiant abans d'incorporar-se al mercat de treball i els graduats d'ESO que no van seguir estudiant; b) entre els graduats de cicles professionals de grau superior que no van seguir estudiant abans d'incorporar-se al mercat de treball i els que van graduar-se en batxillerat i no van continuar estudiant. Així, la diferència entre els dos col·lectius objecte de la comparació és solament el fet d'haver estudiat o no un cicle de formació professional. Aquest enfocament metodològic és el que permet una millor aproximació al valor afegit de la formació professional en el procés d'inserció laboral dels joves.

A banda d'aquest objectiu principal de l'estudi d'avaluar la capacitat de l'FPR com a instrument d'inserció professional i el seu impacte diferencial respecte dels estudis de base, també s'han analitzat altres aspectes, com els relacionats amb la carrera professional dels joves o amb la seva percepció sobre els estudis fets i la seva adequació a les feines realitzades.

Si bé la gran part de l'estudi es basa en tècniques quantitatives per respondre als diferents objectius marcats —en concret, en la realització i l'anàlisi d'una enquesta als graduats d'FPR i als altres col·lectius considerats— cal remarcar que l'estudi també inclou una part d'anàlisi qualitativa. Es basa en els resultats de diferents grups de discussió duts a terme amb experts en FPR i empreses que han contractat graduats per conèixer la seva visió i detectar altres punts forts i punts febles del sistema d'FPR, més enllà dels aportats per l'anàlisi quantitativa.

Els punts fins ara descrits constitueixen la principal tasca desenvolupada en l'estudi, però també s'ha aprofitat per explorar la situació generada per la complexitat d'itineraris educatius i laborals dels joves, que tota la bibliografia científica existent sobre la matèria ens assenyalava. En aquest sentit, es va complementar l'anàlisi amb la incorporació d'una nova mostra per agafar tota una generació de joves que ha graduat l'ESO i analitzar l'impacte dels cicles formatius d'FPR en la seva inserció laboral, sigui quina sigui la trajectòria que hagin pres posteriorment. Aquesta aproximació complementària dóna un marge més ampli d'interpretació de les dades i aporta més informació per respondre a un dels objectius de l'avaluació, que és estudiar la contribució propedèutica de l'FPR.

L'enfocament metodològic emprat permet mesurar millor el valor afegit de la formació professional en el procés d'inserció laboral dels joves

■ Anàlisi quantitativa

El principal instrument metodològic que s'ha utilitzat per analitzar i avaluar les relacions entre la formació rebuda i la inserció professional, i en particular, per avaluar la capacitat instrumental de l'FPR per a la inserció professional, el seu impacte diferencial en aquesta inserció i el grau de satisfacció dels graduats amb la seva inserció, ha estat la realització d'una enquesta que es va dur a terme durant el primer trimestre de l'any 2010.

La població objecte d'estudi està formada pels col·lectius següents:

- Graduats en un cicle formatiu de formació professional de grau mitjà (CFGM) en el curs 2004-2005.
- Graduats en un cicle formatiu de formació professional de grau superior (CFGS) en el curs 2004-2005.
- Joves residents a Catalunya que han accedit (o que intenten accedir) al mercat laboral després de la finalització de l'ESO en el curs 2004-2005 i que no han seguit dins del sistema educatiu des de llavors.
- Joves residents a Catalunya que han accedit (o que intenten accedir) al mercat laboral després de la finalització del batxillerat en el curs 2004-2005 i que no han seguit dins del sistema educatiu des de llavors.
- Graduats en ESO el curs 2000-2001.
- Empresaris de Catalunya, particularment els empresaris que des de 2005 han fet contractacions a joves titulats en FPR.

Els dos primers col·lectius són els subjectes principals d'estudi. Els dos col·lectius següents constitueixen dos grups de control i només és objecte d'estudi la seva inserció professional, a fi que pugui ser comparada amb la dels graduats en FPR i, en conseqüència, pugui ser valorat l'impacte diferencial d'aquesta formació.

El cinquè col·lectiu, graduats en ESO el curs 2000-2001, és objecte d'una anàlisi en profunditat de les seves trajectòries formatives i laborals per obtenir-ne la caracterització a partir de l'ESO.

Finalment, els empresaris proporcionen una informació decisiva per entendre algunes de les condicions i variables que graviten sobre la inserció professional dels joves egressats de l'FPR, així com per conèixer algunes qüestions específiques sobre les actuals relacions entre la formació i l'ocupació.

S'han dissenyat dos qüestionaris. Un qüestionari adreçat als graduats en qualsevol dels estudis considerats, amb algunes variacions en funció del col·lectiu a qui es dirigeix, i un altre adreçat als empresaris. El qüestionari adreçat als graduats està dividit en sis mòduls principals: dades demogràfiques i socioeconòmiques; formació; calendari laboral; inserció a l'ocupació; relacions entre formació i ocupació; orientació laboral.

Atès que el principal objectiu de l'estudi és l'avaluació de l'impacte diferencial de l'FPR, que es duu a terme en comparació amb els graduats dels estudis de base (ESO o batxillerat) que no han continuat estudiant, es fa necessari garantir una mostra representativa de graduats en CFGM i una altra de graduats en CFGS que no van seguir estudiant després de la seva graduació.

Per a la construcció de les mostres de graduats s'ha utilitzat el mostreig estratificat amb afixació proporcional i el mostreig aleatori simple dintre de cada estrat. Les variables d'estratificació considerades han estat:

- Territori (nou Serveis Territorials)³.
- Titularitat del centre (públic/privat).
- Sexe (home/dona).
- Famílies professionals i cicles formatius de l'FPR (22 famílies i 6 cicles en grau mitjà i 22 famílies i 7 cicles en grau superior).
- Modalitat de batxillerat (3 modalitats, ja que la modalitat d'arts s'agrupa amb la d'humanitats i ciències socials).

Per a l'estratificació de les dues mostres de control (graduats en ESO que no han seguit estudiant i graduats en batxillerat que no han seguit estudiant) s'ha tingut en compte, a més a més, el centre educatiu on els graduats en CFGM que no han seguit estudiant van cursar l'ESO i el centre on els graduats en CFGS que no han seguit estudiant van

3. En el moment d'elaborar l'estudi, el SSTT de la Catalunya Central encara no estava creat.

cursar el batxillerat. A més, en aquest darrer cas, també s'ha considerat la modalitat cursada de batxillerat pels graduats en CFGS que no han seguit estudiant.

Per tant, les dues mostres de control no pretenen ser representatives de les seves poblacions respectives, sinó ser tant semblants com sigui possible a les poblacions dels graduats en CFGM que no han seguit estudiant (en el cas de la mostra de graduats en ESO) i dels graduats en CFGS que no han seguit estudiant (en el cas dels graduats en batxillerat).

S'ha analitzat l'opinió dels empresaris que contracten graduats en FPR a partir d'una mostra distribuïda de manera proporcional al sector d'activitat econòmica i a la grandària del conjunt d'empreses on treballen els graduats en FPR

Pel que fa a la mostra d'empresaris, s'ha distribuït de manera proporcional al sector d'activitat econòmica i a la grandària del conjunt d'empreses on treballen els graduats en FPR. Aquesta distribució es basa en una estimació feta a partir de les dades de l'ETEFIL.

La proposta inicialment plantejada considerava un nivell de confiança del 95%, un error relatiu del 4% per a les mostres totals de graduats en FPR i del 5% per a la resta de mostres de graduats. Amb aquesta configuració, i amb el supòsit de màxima indeterminació ($P=Q=0,5$), les mostres finalment obtingudes han estat les següents:

Taula 1 ■ Grandària de les mostres de graduats finals i error relatiu associat

Població	Univers	Error relatiu	Mostra
Graduats en CFGM (curs 2004-2005)	9.697	4,5%	1.600
Graduats en CFGS (curs 2004-2005)	11.557	6,0%	908
Graduats en CFGM que no segueixen estudiant (curs 2004-2005)	5.452	4,5%	1.753
Graduats en CFGS que no segueixen estudiant (curs 2004-2005)	5.107	6,0%	986
Graduats en ESO que no segueixen estudiant (curs 2004-2005)	2.138	5,5%	791
Graduats en batxillerat que no segueixen estudiant (curs 2004-2005)	518	7,0%	319
Graduats en ESO (curs 2000-2001)	48.747	5,0%	1.490

Font: Elaboració a partir de les enquestes realitzades.

Per a la mostra d'empreses s'ha considerat una dimensió mostral de $n=400$. Aquesta grandària permet assegurar un error màxim en termes absoluts inferior al 5%, amb un nivell de confiança del 95% i amb el supòsit de màxima indeterminació ($P=Q=0,5$).

Els estimadors que s'han utilitzat per a l'anàlisi de les dades corresponents a les diferents mostres de l'estudi són els corresponents a un mostreig estratificat. Per tant, en el càlcul dels estimadors s'incorpora el pes del disseny, que inclou dos elements: la representativitat de cada unitat mostral en ser escollida i la correcció per falta de resposta.

La correcció per falta de resposta s'ha fet ajustant els pesos calculats prèviament, de manera que els individus que responen representin també la part de la població que no ho fa.

■ Anàlisi qualitativa

Per complementar l'anàlisi quantitativa s'ha considerat també l'ús de tècniques qualitatives que permetin, d'una banda, contrastar els resultats de l'anàlisi quantitativa i, de l'altra, posar sobre la taula altres consideracions i relacions difícils d'inferir directament de la informació obtinguda a través de l'enquesta a graduats.

En concret, s'han organitzat tres grups de discussió:

- Un grup de discussió amb representants dels diversos agents involucrats i experts en la matèria per abordar des d'una perspectiva general els punts forts i febles del sistema d'FPR com a instrument d'inserció laboral.
- Dos grups de discussió amb directius de recursos humans o similars en empreses i institucions amb experiència en la contractació de titulats en FPR (grau mitjà i grau superior) en els darrers cinc anys. La discussió en aquests dos grups és de caràcter més concret i orientat als punts forts i febles de la formació professional des de la perspectiva de les necessitats de les empreses.

Els grups de discussió formats per empreses s'han diferenciat en funció del sector d'activitat de les empreses. Així, un grup ha estat format principalment per empreses del sector industrial i la construcció i l'altre per empreses del sector de serveis. En ambdós casos s'ha intentat garantir la diversitat de la grandària de les empreses participants, del tipus d'institució i de la seva experiència en la contractació de joves graduats en FPR.

La selecció dels participants en el grup d'experts s'ha fet en funció del seu coneixement del mercat de treball i la inserció professional dels joves, mentre que la selecció de les

empreses s'ha dut a terme sobre la base dels resultats de la mostra d'empreses que han participat en la fase quantitativa.

Els dos grups de discussió amb empreses s'han dut a terme a partir d'un guió semi-obert, mentre que el grup de discussió amb els experts va ser totalment obert, plantejat a partir de la presentació dels principals resultats de l'estudi.

L'EFECTE NET DE L'FPR

L'anàlisi duta a terme mitjançant els indicadors d'avaluació mostra una forta relació entre els estudis cursats i la inserció laboral dels graduats. Ara bé, aquest efecte pot estar condicionat per les diferències existents entre les mostres que es comparen. És a dir, encara que en el disseny de les mostres de control ja s'ha intentat que fossin molt similars a les de CFGM i CFGS que no segueixen estudiant en les variables de sexe dels graduats i del centre on van fer els estudis de base, hi ha variables que òbviament no es van poder introduir al disseny— com per exemple el nivell socioeconòmic familiar—, cosa que pot estar distorsionant els resultats, ja que les mostres a comparar no són completament homogènies.

L'anàlisi
duta a terme
mitjançant els indicadors
d'avaluació mostra que hi
ha una forta relació entre
els estudis cursats i la
inserció laboral dels
graduats

Per tant, per mesurar l'efecte net de l'FPR cal, en primer lloc, assegurar que les dues poblacions que volem comparar són tan semblants com és possible en les variables que es pretenen controlar. És a dir, cal assegurar, d'una banda, que els graduats en ESO del curs 2004-2005 que no van seguir estudiant i els de CFGM del mateix curs que no van seguir estudiant tenen unes característiques demogràfiques i socioeconòmiques molt similars i, de l'altra, que es dona el mateix cas entre els graduats en batxillerat i en CFGS del curs 2004-2005 que no van continuar estudiant. Dit d'una altra manera, cal assegurar que, segons aquestes característiques de control, la probabilitat teòrica de cursar l'FPR sigui la mateixa per als grups de control i per als que finalment han cursat l'FPR.

Com a variables de control s'han seleccionat les variables demogràfiques i socioeconòmiques següents: sexe, país d'origen, nivell d'estudis del pare i de la mare, la categoria sociolaboral del pare i de la mare i el nivell d'ingressos nets familiars. S'han considerat també dues variables referents al centre on els graduats van fer els estudis de base (ESO per als graduats en ESO i en CFGM i batxillerat per als graduats de batxillerat i CFGS): servei territorial i titularitat del centre.

Per trobar les dues poblacions a comparar de manera que siguin el més homogènies possible s'ha utilitzat una tècnica estadística anomenada *propensity score matching*, que sobre la base d'una mesura de similitud (*propensity score*) busca entre els individus del grup de control (ESO o batxillerat) aquells que més s'assemblen als que han rebut el tractament (CFGM o CFGS).

El *propensity score* s'ha calculat mitjançant un model de regressió logística on la variable dependent és el fet d'haver rebut el tractament (aquesta variable pren el valor 0 per als graduats en ESO/batxillerat i el valor 1 per als graduats en CFGM/CFGS) i les variables independents són les variables de control indicades anteriorment.

Una vegada estimat el *propensity score*, el procés d'aparellament de les mostres es pot dur a terme mitjançant diferents tècniques, les més populars de les quals són les del veí més pròxim, el *Caliper matching* i el *Kernel matching*. Els resultats que es presentaran a continuació s'han obtingut mitjançant la tècnica del veí més pròxim sense reemplaçament. S'han realitzat també estimacions amb els altres mètodes esmentats amb resultats molt similars en tots els casos, que simplement busquen per a cada individu que ha fet un CFGM o un CFGS l'individu que ha fet ESO o batxillerat amb un *propensity score* més proper. A més, per evitar els mals aparellaments entre individus, s'han descartat de l'anàlisi els aparellaments en què la diferència entre el *propensity score* de l'individu que ha rebut el tractament i el de control superi un determinat llindar (0,1). És a dir, s'ha aplicat la tècnica d'aparellament del veí més pròxim sense reemplaçament amb un radi de 0,1.

Una vegada les poblacions a comparar han estat homogeneïtzades a partir del procés descrit, per tal de mesurar l'efecte de la formació professional en la inserció laboral, el procediment simplement compara la diferència entre les parelles d'individus resultants respecte de les variables d'interès definides i n'extreu una estimació.

Les variables d'interès considerades han estat les variables relacionades amb la inserció laboral següents: inserció laboral actual, inserció laboral als sis mesos de la graduació, estabilitat en l'ocupació, salari mensual net en la primera feina, salari mensual net en la feina actual/última feina, independència econòmica.

■ Efecte net dels CFGM

La **taula núm. 2** mostra el percentatge de graduats en CFGM i ESO en relació amb les sis variables d'inserció laboral considerades, una vegada homogeneïtzades les dues mostres mitjançant el mètode descrit. La taula també mostra la diferència entre els

percentatges dels dos col·lectius, és a dir, l'efecte net dels CFGM, la seva significació i l'interval de confiança del 95% per a aquest efecte.

Els resultats mostren clarament l'efecte positiu dels CFGM enfront de l'ESO:

- Els graduats en CFGM gaudeixen d'un nivell d'ocupació superior als graduats en ESO. Actualment, hi ha una diferència de 21,4 punts percentuals en la taxa d'ocupació a favor dels graduats en CFGM enfront dels graduats en ESO.
- Els graduats en CFGM van trobar feina més immediatament que els d'ESO. Als sis mesos de la graduació, la diferència en la taxa d'ocupació dels dos col·lectius era pràcticament el doble que l'actual (42,0 punts percentuals) a favor dels CFGM.
- Els graduats en CFGM han estat més temps ocupats des de la seva graduació. Un 92% ho ha estat més de dos anys, quan entre els d'ESO només el 61% ha treballat més de dos anys (diferència de 31,4 punts a favor dels CFGM).
- Els ingressos mensuals nets dels graduats en CFGM és superior als d'ESO, tant en la primera feina (13,3 punts de diferència en el percentatge de graduats amb ingressos superiors als 1.000 € a favor dels CFGM), com en la feina actual o la darrera que han tingut (20,1 punts percentuals de diferència a favor dels CFGM respecte del mateix indicador).
- Finalment, els graduats en CFGM són actualment més independents econòmicament que els d'ESO (92% i 69% respectivament, és a dir 23,0 punts percentuals a favor dels CFGM).

Arribats en aquest punt, en què s'ha confirmat l'efecte dels CFGM sobre la inserció laboral dels graduats, el següent pas lògic a efectuar sembla que ha de ser preguntar-se si existeix alguna altra variable de les considerades que també influeixi en la inserció laboral, i comprovar que aquest efecte no quedi confós per les possibles variables que també puguin estar influïent-hi. És a dir, que si en ajustar un model de regressió logística sobre els diferents indicadors anteriors que permeti controlar totes les variables conjuntament, no hi ha cap variable demogràfica o socioeconòmica que actuï com a element de distorsió de l'efecte de l'ESO i que aquest efecte continuï mostrant-se com a tal, al mateix temps que permeti estimar l'efecte que també poden tenir aquest conjunt de variables sobre la inserció laboral per si mateixes.

Abans d'entrar en els resultats dels diferents models de regressió logística estimats, es presenta una breu anàlisi descriptiva de les sis variables d'inserció considerades, que ens

Taula 2 ■ Efecte net dels CFGM respecte de l'ESO en diferents aspectes de la inserció laboral dels seus graduats

Població	CFGM	ESO	Diferència	Significativitat	Interval de confiança (95%)	
					Inferior	Superior
Treballa actualment	70,7	49,3	21,4	0,000	16,3	26,4
Treballava als 6 mesos de la graduació	70,2	28,2	42,0	0,000	37,1	46,8
Ha treballat durant 2 anys o més	92,4	61,0	31,4	0,000	27,2	35,6
Ingressos mensuals nets primera feina superiors a 1.000 □	33,4	20,1	13,3	0,000	8,5	18,1
Ingressos mensuals nets feina actual (darrera feina) superiors a 1.000 □	53,4	33,3	20,1	0,000	14,7	25,4
És econòmicament independent	92,3	69,4	22,9	0,000	19,0	27,0

Font: Elaboració a partir de les dades de les enquestes a graduats en ESO i CFGM el curs 2004-2005 que no segueixen estudiant.

donarà una primera idea sobre quines variables poden ser significatives en els diferents models ajustats i en quin sentit.

Respecte a la inserció laboral actual, existeixen diferències significatives en el percentatge de graduats que actualment està treballant segons el país d'origen, la categoria sociolaboral dels progenitors, els ingressos familiars, el servei territorial del centre on van cursar l'ESO i el tipus de formació que han rebut.

En la inserció als sis mesos de la graduació, hi ha diferències significatives respecte al sexe, al nivell d'estudis de la mare, als ingressos familiars, al servei territorial i a la titularitat del centre on van estudiar l'ESO i al tipus de formació que han rebut.

Hi ha diferències significatives en el percentatge de graduats que actualment treballa segons el país d'origen, la categoria sociolaboral dels progenitors, els ingressos familiars, el servei territorial del centre on van cursar l'ESO i el tipus de formació rebuda

També s'observen importants diferències segons les variables considerades en l'estabilitat laboral dels graduats. En concret, en considerar el percentatge de graduats que ha treballat durant com a mínim dos anys des que es va graduar, es detecten diferències significatives segons el nivell d'estudis del pare i de la mare dels graduats, de la categoria sociolaboral del pare, dels ingressos familiars, del servei territorial i la titularitat del centre on van estudiar l'ESO i del tipus de formació que han rebut.

L'anàlisi realitzada també posa de manifest l'existència de diferències significatives en el percentatge de graduats que en la seva primera feina després de la graduació tenien un salari mensual net superior a 1.000 € en relació amb el sexe, el nivell d'estudis del pare i de la mare, la categoria sociolaboral de la mare, els ingressos familiars i el tipus de formació que han rebut.

També s'observen diferències significatives en el salari mensual net actual dels graduats que estan treballant o en el salari de l'última feina d'aquells que actualment no treballen segons el sexe, el nivell d'estudis del pare i de la mare, la categoria sociolaboral del pare, els ingressos familiars i el tipus de formació que han rebut.

Finalment, en el percentatge de graduats que actualment són econòmicament independents (visquin encara amb la família o no), només hi ha diferències significatives en la categoria sociolaboral del pare, els ingressos familiars, del servei territorial i del tipus de formació que han rebut.

L'anàlisi anterior posa de manifest la incidència significativa dels CFGM, i també d'altres variables, en els diferents aspectes relacionats amb la inserció laboral dels graduats. Per acabar amb aquesta anàlisi sobre l'efecte net de l'FPR, el darrer pas consisteix a estimar el seu efecte, i el de les altres variables considerades, quan es consideren totes elles conjuntament.

Ens servirem dels models de regressió logística que permeten estimar la probabilitat que es produeixi un determinat esdeveniment (trobar-se actualment ocupat, haver-ho estat durant dos anys, tenir un salari superior a un determinat llindar...), segons els valors que prenguin les variables independents o explicatives. De fet, però, el model de regressió logística no estima directament la probabilitat associada a un esdeveniment, sinó la seva *odds ràtio* (el quocient entre la probabilitat que l'esdeveniment succeeixi i la probabilitat que no). L'exponencial dels seus coeficients es pot interpretar directament com l'*odds ràtio* entre l'*odds ràtio* associada a cada categoria o nivell de les variables explicatives i l'*odds ràtio* associada a les categories de referència de les variables. És a dir, permet conèixer si una determinada categoria es pot considerar un factor d'avantatge (si és

superior a 1) o de desavantatge (si és menor a 1) respecte de l'esdeveniment en estudi quan la resta de variables del model es mantenen constants. Per tant, si una categoria és un factor d'avantatge indicarà que la probabilitat que l'esdeveniment succeeixi és més probable quan aquesta categoria és present que quan no ho és, si la resta de variables es mantenen constants, i serà més probable com més elevat sigui la seva *odds ràtio*, i a la inversa quan es tracti d'un factor de desavantatge.

La **taula núm. 3** mostra l'exponencial dels coeficients associats a cada categoria de les variables explicatives i la seva significació per als tres models següents associats amb la inserció laboral dels graduats:

- 1) Probabilitat d'estar actualment ocupat.
- 2) Probabilitat d'estar ocupat sis mesos després de la graduació.
- 3) Probabilitat d'haver estat ocupat dos anys o més des de la graduació.

La **taula núm. 4** mostra la mateixa informació en els tres models següents:

- 4) Probabilitat d'haver tingut un salari mensual net superior a 1.000 € en la primera feina després de la graduació.
- 5) Probabilitat de tenir un salari mensual net superior a 1.000 € en la feina actual (o en la darrera feina).
- 6) Probabilitat de ser econòmicament independent en l'actualitat.

Observem com en tots els casos el coeficient associat als CFGM és significatiu i com en tots els casos el seu exponencial és superior a 1. Per tant, podem confirmar l'efecte positiu que els CFGM tenen en la inserció laboral dels seus graduats respecte de l'ESO una vegada es controla per la resta de variables dels models. És a dir, la probabilitat d'estar actualment ocupat, d'haver-ho estat als sis mesos de la graduació, d'acumular dos anys o més ocupat des de la graduació, d'haver tingut una primera feina amb un salari mensual net superior als 1.000 €, de tenir-la actualment (o en la darrera ocupació) i de ser a dia d'avui econòmicament independents és significativament més gran entre els graduats de CFGM que entre els d'ESO, una vegada es controla per la resta de variables dels models.

A més, si ens fixem en la magnitud dels coeficients associats, observem com l'*odds ràtio* associada als CFGM és 7 vegades superior a l'associada a l'ESO en la probabilitat d'haver estat dos anys o més ocupat, 6 vegades superior en la probabilitat d'haver estat ocupat als sis mesos de la graduació, 5,5 vegades superior en la probabilitat de ser econòmicament independent, gairebé 3 vegades superior en la probabilitat de tenir un salari

Taula 3 ■ Coeficients dels models de regressió logística 1, 2 i 3

Variable	Model 1		Model 2		Model 3	
	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)
Sexe (referència: home)	0,015	1,474	0,003	0,617	n s	-
Origen (referència: Espanya)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis del pare (referència: sense estudis)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis obligatoris						
Estudis secundaris postobligatoris						
Estudis universitaris						
Estudis de la mare (referència: sense estudis)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis obligatoris						
Estudis secundaris postobligatoris						
Estudis universitaris						
Categoria sociolaboral del pare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	0,009	
Professionals intermitjos					0,009	2,399
Directius, empresaris i professionals amb estudis universitaris					0,006	3,805
Aturat o inactiu					n s	-
Categoria sociolaboral de la mare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	0,010	
Professionals intermitjos					0,009	0,367
Directius, empresaris i professionals amb estudis universitaris					0,007	0,277
Aturat o inactiu					n s	-
Ingressos familiars (referència: menys de 1.500 €)	0,000		0,047		0,001	
Entre 1.500 i 3.000 €	0,000	2,159	n s	-	0,009	1,933
Més de 3.000 €	0,000	4,050	0,018	1,810	0,001	3,813
Servei Territorial del centre d'ESO	n s	-	n s	-	n s	-
Titularitat centre d'ESO (referència: públic)	n s	-	n s	-	n s	-
Col·lectiu (referència: ESO)	0,000	2,021	0,000	6,094	0,000	7,092
Constant	0,000	0,484	0,000	0,414	n s	-

Font: Elaboració a partir de les dades de les enquestes a graduats en ESO i CFGM del curs 2004-2005 que no segueixen estudiant. Nota: Sign = significativitat / Exp = odds ràtio / n s = no significatiu

Taula 4 ■ Coeficients dels models de regressió logística 4, 5 i 6

Variable	Model 4		Model 5		Model 6	
	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)
Sexe (referència: home)	0,000	0,340	0,000	0,299	n s	-
Origen (referència: Espanya)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis del pare (referència: sense estudis)	n s	-	0,044		n s	-
Estudis obligatoris			0,019	0,536		
Estudis secundaris postobligatoris			n s	-		
Estudis universitaris			n s	-		
Estudis de la mare (referència: sense estudis)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis obligatoris						
Estudis secundaris postobligatoris						
Estudis universitaris						
Categoria sociolaboral del pare (referència: treball no qualificat)	0,009		n s	-	n s	-
Professionals intermitjos	0,002	1,987				
Directius, empresaris i professionals amb estudis universitaris	n s	-				
Aturat o inactiu	n s	-				
Categoria sociolaboral de la mare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	n s	-
Professionals intermitjos						
Directius, empresaris i professionals amb estudis universitaris						
Aturat o inactiu						
Ingressos familiars (referència: menys de 1.500 €)	0,034		0,000		0,001	
Entre 1.500 i 3.000 €	0,010	1,880	0,005	1,810	0,036	1,596
Més de 3.000 €	0,051	1,880	0,000	4,014	0,000	3,546
Servei Territorial del centre d'ESO	n s	-	n s	-	n s	-
Titularitat centre d'ESO (referència: públic)	n s	-	n s	-	n s	-
Col·lectiu (referència: ESO)	0,000	2,195	0,000	2,814	0,000	5,549
Constant	0,000	0,208	n s	-	0,014	1,574

Font: Elaboració a partir de les dades de les enquestes a graduats en ESO i CFGM del curs 2004-2005 que no segueixen estudiant. Nota: Sign = significativitat / Exp = odds ràtio / n s = no significatiu

La millor inserció laboral dels graduats en CFGM en comparació amb els graduats en ESO els permet gaudir de millors condicions salarials, fins i tot en període de crisi, i d'una més ràpida independència econòmica

superior a 1.000 € i 2 vegades superior en la probabilitat d'estar actualment ocupat i en la d'haver tingut un salari superior a 1.000 € en la primera feina.

Per tant, resumint podem dir que els graduats en CFGM gaudeixen d'una millor inserció laboral que els graduats en ESO, especialment en el temps que necessiten per trobar una feina i en l'estabilitat laboral al llarg del període analitzat. Les seves millors condicions salarials, tant en la primera feina com en l'actual, també els permeten independitzar-se econòmicament en una proporció més gran.

Per acabar aquesta anàlisi, val la pena comentar els altres resultats més rellevants que ens ofereix l'estimació dels models anteriors. S'observa que el nivell d'ingressos familiars dels graduats també té un efecte significatiu en tots els models, ja que en tots els casos la inserció laboral és millor a mesura que augmenten els ingressos familiars.

En relació amb la probabilitat d'estar actualment ocupat i d'haver-ho estat als sis mesos de la graduació, el sexe apareix també com una variable significativa, encara que amb sentits oposats. Els homes s'insereixen al mercat laboral més ràpidament que les dones (la seva probabilitat d'estar ocupat als sis mesos és superior), però, en canvi, actualment les dones gaudeixen de nivells d'ocupació més elevats. Per interpretar aquest darrer resultat cal tenir en compte l'actual context econòmic, en què la crisi afecta en major mesura als homes que a les dones.

El sexe també es manifesta com un factor significatiu en el salari. Tant en la primera feina com en l'actual (o darrera), les dones tenen una menor probabilitat de tenir un salari mensual net superior a 1.000 €.

Les dones que han cursat un CFGM tenen menor probabilitat que els homes de tenir un salari net superior a 1.000 €

■ Efecte net dels CFGS

La **taula núm. 5** mostra el percentatge de graduats en CFGS i en batxillerat en les sis variables d'inserció laboral considerades, després d'homogeneïtzar les dues mostres mitjançant el *propensity score matching*. La taula també mostra la diferència entre els percentatges dels dos col·lectius, és a dir, l'efecte net dels CFGS, la seva significació i l'interval de confiança del 95% per a aquest efecte.

Taula 5 ■ Efecte net dels CFGS respecte del batxillerat en diferents aspectes de la inserció laboral dels seus graduats

	CFGS	Batxillerat	Diferència	Significativitat	Interval de confiança (95%)	
					Inferior	Superior
Treballa actualment	83,9	73,1	10,8	0,004	3,5	18,1
Treballava als 6 mesos de la graduació	79,5	57,7	21,8	0,000	13,7	29,8
Ha treballat durant 2 anys o més	95,9	80,7	15,2	0,000	9,5	20,8
Ingressos mensuals nets en la primera feina superiors a 1.000 €	42,9	27,0	15,9	0,000	7,3	24,6
Ingressos mensuals nets en la feina actual (darrera feina) superiors a 1.000 €	69,1	42,7	26,4	0,000	17,6	35,2
És econòmicament independent	93,5	86,3	7,2	0,009	1,8	12,6

Font: Elaboració a partir de les dades de les enquestes a graduats en batxillerat i CFGS el curs 2004-2005 que no segueixen estudiant.

Els resultats mostren clarament l'efecte positiu dels CFGS enfront del batxillerat:

- Els graduats en CFGS tenen uns nivells més alts d'ocupació que els graduats en batxillerat. Actualment hi ha una diferència de 10,8 punts percentuals en la taxa d'ocupació a favor dels graduats en CFGS enfront dels graduats en batxillerat.
- Els graduats en CFGS van trobar feina més ràpidament que els de batxillerat. Als sis mesos de la graduació, la diferència en la taxa d'ocupació dels dos col·lectius era pràcticament el doble que l'actual (21,8 punts percentuals), a favor dels CFGS.
- Els graduats en CFGS han estat més temps ocupats des de la seva graduació. Un 95,9% ho ha estat més de dos anys, quan entre els de batxillerat només el 80,7% ha treballat més de dos anys (diferència de 15,2 punts a favor dels CFGS).
- Els ingressos mensuals nets dels graduats en CFGS són superiors als del batxillerat, tant en la primera feina (15,9 punts de diferència en el percentatge de graduats amb

ingressos superiors als 1.000 € a favor dels CFGS), com en la feina actual o la darrera que han tingut (26,4 punts percentuals de diferència a favor dels CFGS).

- Finalment, els graduats en CFGS són actualment més independents econòmicament que els de batxillerat (93,5% i 86,3% respectivament, és a dir 7,2 punts percentuals a favor dels CFGS).

Com en el cas entre els CFGM i l'ESO, a continuació es planteja l'exercici de comprovar que no existeixen variables que introdueixin confusió en aquest efecte dels CFGS respecte del batxillerat. L'exercici ha de permetre, al mateix temps, estimar l'efecte que també poden tenir el conjunt de variables demogràfiques i socioeconòmiques sobre la inserció laboral per si mateixes quan es controlen totes conjuntament.

Per fer-ho, com abans, s'ha estimat un model de regressió logística prenent com a variables explicatives el tipus de formació rebuda i les variables demogràfiques i socioeconòmiques, per a cada una de les variables d'inserció considerades. Abans, però, d'entrar en els resultats d'aquests models de regressió logística, fem primer una breu anàlisi descriptiva de les sis variables d'inserció considerades, respecte del conjunt de variables explicatives considerades, que ens donarà una primera idea sobre quines variables poden ser significatives en els diferents models ajustats i en quin sentit. Els resultats⁴ d'aquesta anàlisi descriptiva es comenten a continuació.

Hi ha diferències significatives en el percentatge de graduats que actualment està treballant segons el sexe, el nivell d'estudis del pare i de la mare, el nivell d'ingressos familiars, el servei territorial del centre on van fer el batxillerat i el tipus de formació que han rebut.

També hi ha diferències significatives en el percentatge de graduats que estava treballant sis mesos després de graduar-se segons el sexe, l'origen, el nivell d'estudis del pare i de la mare, la categoria sociolaboral del pare, els ingressos familiars, el servei territorial del centre on van fer el batxillerat i el tipus de formació que han rebut.

En l'estabilitat laboral dels graduats també s'observen importants diferències segons les variables considerades. En concret, en considerar el percentatge de graduats que ha treballat durant com a mínim dos anys des que es va graduar, es detecten diferències signi-

4. En interpretar aquests resultats cal tenir present les dimensions reduïdes de la mostra de batxillerat, i més encara després del procés d'homogeneïtzació, ja que aquest fet pot donar lloc a estimacions poc precises, especialment en les variables que tenen moltes categories i en les categories minoritàries, per la qual cosa els resultats han de ser considerats amb precaució.

ficatives segons el sexe, el nivell d'estudis del pare i de la mare dels graduats, la categoria sociolaboral del pare i de la mare, els ingressos familiars i el tipus de formació rebuda.

L'anàlisi també posa de manifest l'existència de diferències significatives en el percentatge de graduats que en la seva primera feina després de la graduació tenien un salari mensual net superior a 1.000 € segons el sexe, els ingressos familiars i el tipus de formació que han rebut.

En el salari mensual net actual dels graduats que estan treballant, o el salari de l'última feina d'aquells que actualment no treballen, també s'observen diferències significatives segons les mateixes variables anteriors, més el nivell d'estudis de la mare i la titularitat del centre on van fer el batxillerat.

Finalment, en el percentatge de graduats que actualment són econòmicament independents (visquin encara amb la família o no), només hi ha diferències significatives segons el sexe, els ingressos familiars, la titularitat del centre on han cursat el batxillerat i el tipus de formació que han rebut.

Els CFGS
tenen un efecte
positiu enfront
del batxillerat en la
inserció laboral dels
seus graduats

L'anàlisi anterior posa de manifest la incidència significativa dels CFGS, i també d'altres variables, en els diferents aspectes relacionats amb la inserció laboral dels graduats.

Per acabar amb aquesta anàlisi sobre l'efecte net de l'FPR, el darrer pas consisteix a estimar-ne l'efecte, i el de les altres variables considerades, quan es consideren totes conjuntament. Per fer-ho ens servirem novament dels models de regressió logística ja utilitzats en l'anàlisi dels CFGM.

La **taula núm. 6** mostra l'exponencial dels coeficients associats a cada categoria de les variables explicatives i la seva significació per als tres models següents associats amb la inserció laboral dels graduats:

- 1) Probabilitat d'estar actualment ocupat.
- 2) Probabilitat d'estar ocupat sis mesos després de la graduació.
- 3) Probabilitat d'haver estat ocupat dos anys o més des de la graduació.

La **taula núm. 7** mostra la mateixa informació aplicada als tres models següents:

- 4) Probabilitat d'haver tingut un salari mensual net superior a 1.000 € en la primera feina després de la graduació.
- 5) Probabilitat de tenir un salari mensual net superior a 1.000 € en la feina actual (o en la darrera feina).
- 6) Probabilitat de ser econòmicament independent en l'actualitat.

Taula 6 ■ Coeficients dels models de regressió logística 1, 2 i 3

Variable	Model 1		Model 2		Model 3	
	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)
Sexe (referència: home)	0,006	2,085	0,004	1,980	n s	-
Origen (referència: Espanya)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis del pare (referència: sense estudis/ estudis obligatoris)	0,015	0,484	0,002	0,484	n s	
Estudis de la mare (referència: sense estudis/estudis obligatoris)	n s	-	n s	-	n s	-
Categoria sociolaboral del pare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	n s	-
Resta de treballadors						
Aturat o inactiu						
Categoria sociolaboral de la mare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	n s	-
Resta de treballadors						
Aturat o inactiu						
Ingressos familiars (referència: menys de 1.500 €)	0,025		0,004		0,024	
Més de 1.500 €	0,008	3,757	0,002	3,774	0,037	3,044
Servei Territorial del centre de batxillerat	n s	-	n s	-	n s	-
Titularitat del centre de batxillerat (referència: públic)	n s	-	n s	-	n s	-
Col·lectiu (referència: batxillerat)	0,033	1,770	0,000	2,801	0,000	6,075
Constant	n s	-	0,032	0,416	0,004	3,151

Font: Elaboració a partir de les dades de les enquestes a graduats en batxillerat i CFGS el curs 2004-2005 que no segueixen estudiant. Nota: Sign = significativitat / Exp = odds ràtio / n s = no significatiu

En tots els casos el coeficient associat als CFGS és significatiu i l'exponencial és superior a 1. Per tant, podem confirmar que també els CFGS tenen un efecte positiu enfront del batxillerat en la inserció laboral dels seus graduats, una vegada controlat per la resta de variables. És a dir, la probabilitat d'estar actualment ocupat, d'haver-ho estat als sis mesos de la graduació, d'acumular dos anys o més d'ocupació des de la graduació, d'haver tingut una primera feina amb un salari mensual net superior als 1.000 €, de tenir-la actualment (o en la darrera ocupació) i de ser econòmicament independent és

Els graduats en CFGS tenen més estabilitat laboral, necessiten menys temps per trobar una feina, tenen millors condicions salarials i són més independents econòmicament que els graduats en batxillerat

significativament més elevada entre els graduats de CFGS que entre els de batxillerat, una vegada es controla per la resta de variables dels models.

A més, si ens fixem en la magnitud dels coeficients associats, observem com l'*odds ratio* associada als CFGS és 6 vegades superior a l'associada al batxillerat en la probabilitat d'haver estat dos anys o més ocupat, més de 3 vegades superior en la probabilitat de tenir un salari superior a 1.000 €, gairebé 3 vegades superior en la probabilitat d'haver estat ocupat als sis mesos de la graduació, 2,5 vegades superior en la probabilitat de ser econòmicament independent, més de 2 en la probabilitat d'haver tingut un salari superior a 1.000 € en la primera feina i gairebé 2 vegades superior en la probabilitat d'estar actualment ocupat.

Per tant, podem resumir aquests resultats dient que els graduats en CFGS gaudeixen d'una millor inserció laboral que els graduats en batxillerat, especialment en l'estabilitat laboral al llarg del període analitzat i, en menor mesura, en el temps que necessiten per trobar una feina. Les seves millors condicions salarials, tant en la primera feina com especialment en l'actual, també els permeten independitzar-se econòmicament en major proporció.

Pel que fa a la resta de variables, observem com el nivell d'ingressos familiars dels graduats també té un efecte significatiu en tots els models, excepte en els dos referents als nivells salarials. En tots els casos correspon una millor inserció laboral a mesura que augmenten els ingressos familiars.

En la probabilitat d'estar actualment ocupat i d'haver-ho estat als sis mesos de la graduació, el sexe també apareix com una variable significativa, tot i que a diferència del que passava en els CFGM, en aquests cas les dones també s'insereixen al mercat laboral més ràpidament que els homes (la seva probabilitat d'estar ocupades als sis mesos és superior), a més d'estar actualment ocupades en major proporció que els homes.

Les dones que han cursat un CFGS tenen menor probabilitat que els homes de tenir un salari net superior a 1.000 €, però laboralment s'insereixen abans

El sexe també es manifesta com un factor significatiu respecte del salari, tant en la primera feina com en l'actual (o darrera). Les dones tenen una menor probabilitat de tenir un salari mensual net superior a 1.000 €, tot i que això no sembla ser un impediment per independitzar-se econòmicament de la seva família, ja que ho estan en major proporció que els homes.

Taula 7 ■ Coeficients dels models de regressió logística 4, 5 i 6

Variable	Model 4		Model 5		Model 6	
	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)	Sign	Exp (B)
Sexe (referència: home)	0,000	0,377	0,000	0,353	0,014	2,180
Origen (referència: Espanya)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis del pare (referència: sense estudis/ estudis obligatoris)	n s	-	n s	-	n s	-
Estudis de la mare (referència: sense estudis/estudis obligatoris)	n s	-	n s	-	n s	-
Categoria sociolaboral del pare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	n s	-
Resta de treballadors						
Aturat o inactiu						
Categoria sociolaboral de la mare (referència: treball no qualificat)	n s	-	n s	-	n s	-
Resta de treballadors						
Aturat o inactiu						
Ingressos familiars (referència: menys de 1.500 □)	n s	-	n s	-	0,002	
Més de 1.500 □			n s		0,001	7,657
Servei Territorial del centre de batxillerat	n s	-	n s	-	n s	-
Titularitat del centre de batxillerat (referència: públic)	n s	-	0,006	0,573	0,010	0,434
Col·lectiu (referència: batxillerat)	0,000	2,157	0,000	3,267	0,004	2,626
Constant	0,006	0,611	0,008	1,763	0,010	3,085

Font: Elaboració a partir de les dades de les enquestes a graduats en batxillerat i CFGS el curs 2004-2005 que no segueixen estudiant. Nota: Sign = significativitat / Exp = odds ràtio / n s = no significatiu

L'FPR té un efecte positiu en la inserció laboral dels seus graduats, ja que en general proporciona als seus egressats una inserció més ràpida, més estable i amb millors retribucions salarials

Finalment, la titularitat del centre on els graduats van cursar el batxillerat sembla tenir també una incidència en els nivells salarials actuals i en la dependència econòmica familiar.

Concretament, les dades apunten que els graduats que provenen de centres privats de batxillerat tenen major probabilitat de tenir salaris superiors als 1.000 □ i de ser econòmicament independents que els que provenen de centres públics.

En resum, podem concloure que l'FPR té un efecte positiu en la inserció laboral dels seus graduats, tant dels CFGM en relació amb l'ESO com dels CFGS en relació amb el batxillerat, ja que en general proporciona als seus egressats una inserció més ràpida, més estable, amb millors retribucions salarials, tant a curt com a mitjà termini, i amb una millor defensa davant de l'actual situació de crisi econòmica.

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

L'exploració de les enquestes aporta una gran quantitat de dades que, per la seva riquesa i novetat, demana successives anàlisis per acabar de tenir una visió complerta de la relació de la formació professional inicial amb el mercat de treball. De fet, encara que l'estudi està focalitzat en l'aportació de la formació professional inicial a la inserció dels joves en el mercat de treball, l'amplitud dels qüestionaris ha permès recollir moltes més informacions de característiques socioeconòmiques dels joves i de les seves famílies així com sobre els seus itineraris acadèmics i els primers contactes amb el mercat de treball, informacions que no es tenien fins ara. Això permet, per primera vegada, el creuament de dades acadèmiques i d'inserció en el mercat de treball de gran interès per a l'anàlisi de la transició dels joves al mercat de treball.

Durant la dècada passada, diversos estudis i informes sobre la formació professional detectaven canvis substancials en la valoració de la formació professional en el mercat de treball. Molts professors constataren com cada vegada era més freqüent que alguns alumnes no acabessin els seus estudis professionals per la millora de les ofertes del mercat de treball i de les empreses a la recerca de mà d'obra qualificada. Els centres constataren com les empreses es dirigien als centres de formació per tal d'obtenir ofertes de mà d'obra, canviant la relació tradicional entre centres i empreses que fins aleshores havia estat la contrària, és a dir, eren els centres els que es posaven en contacte amb les empreses per aconseguir unes primeres experiències laborals per als seus estudiants.

En els últims anys hi ha hagut un increment constant de matrícula en els cicles d'FP i s'ha observat un canvi en la valoració de l'FP per part de les empreses

Ja sigui per les repercussions d'aquest fet o bé per la influència d'un conjunt d'altres factors favorables, aquest canvi en el mercat de treball s'ha vist també reflectit en l'increment constant de les matriculacions en els cicles de formació professional, encara vigent en aquests últims anys. Però el que no estava clar era si això era un fenomen generat per la manca de mà d'obra en el mercat de treball o bé perquè s'estava produint un canvi en la valoració de la formació professional per part de les empreses.

■ Conclusions

L'estudi aporta prou evidències per concloure que a Catalunya els estudis de formació professional, tant els cicles de grau mitjà com els de grau superior, aporten un valor afegit d'especialització i qualificació professional que facilita una inserció laboral de major qualitat contractual i salarial als seus graduats enfront dels que no han seguit aquest tipus d'estudis.

L'estudi abandona la comparació tradicional de graduats en CFGM i batxillerat i de graduats en CFGS i universitat i compara, per primera vegada, els graduats de CFGM amb els d'ESO i els de CFGS amb els de batxillerat

Per poder arribar a aquest tipus de conclusió amb la rotunditat que aporten les dades recollides ha estat necessari dur a terme una comparació minuciosa amb els joves que no han seguit un cicle de formació professional per intentar aïllar el major nombre d'altres variables que poguessin estar influïent en el mateix resultat. Així, l'enfocament metodològic de l'anàlisi s'ha dirigit a comparar els joves que s'havien graduat en el curs 2004-2005 en un cicle de formació professional de grau mitjà o de grau superior amb aquells joves que, reunint tots els requisits per poder seguir un cicle formatiu no ho van fer i no van seguir estudiant. És a dir,

s'han buscat parelles de joves que pel que fa al nivell educatiu només es distingissin pel fet d'haver estudiat un cicle formatiu o no. L'estudi compara, per primera vegada, els graduats de cicles de formació professional de grau mitjà amb els d'ESO i els de grau superior amb els de batxillerat i, no com s'havia fet tradicionalment que es comparaven els cicles de formació professional de grau mitjà amb el batxillerat i els de grau superior amb la universitat, ja que són col·lectius diferents perquè tenen acumulades competències diferents. En aquest cas, no es podria saber si una millor inserció dels graduats d'un cicle de grau mitjà era deguda al fet d'haver seguit els estudis de batxillerat i no al que hagués pogut aportar la formació professional. Estrictament, ens ha interessat més poder aïllar al màxim l'efecte de la formació professional sobre el mercat de treball d'altres possibles variables influents.

Això no vol dir que no sigui legítim dur a terme altres comparacions, si es volen posar en relació els efectes sobre el mercat de treball de les diferents titulacions del sistema educatiu, per exemple. Però aquest no era l'objecte de l'estudi, centrat només en esbrinar el pes de la formació professional per si mateixa, sense comparar-la amb altres titulacions, sinó posant en relació els individus que havien seguit un cicle i els que no l'havien seguit.

Un estudi comparatiu entre titulacions hauria d'haver seguit altres enfocaments metodològics i intentar comparar parelles de joves en igualtat de situació en el mercat de treball, qüestió aquesta que no s'ha pretès abordar en aquest estudi, malgrat que s'aporten informacions que poden contribuir a iniciar comparacions d'aquest tipus en posteriors anàlisis.

Així, es pot afirmar que a Catalunya, a començaments del 2010 i en plena crisi econòmica i del mercat de treball, l'efecte net dels CFGM respecte de l'ESO s'estima en 21,4 punts percentuals en el fet de trobar-se actualment ocupat i en 20,1 punts en disposar d'un salari mensual net superior a 1.000 €.

L'efecte dels CFGS respecte del batxillerat s'estima en 10,8 punts percentuals en el fet de trobar-se actualment ocupat i en 26,4 punts en disposar d'un salari mensual net superior a 1.000 €.

Aquesta constatació és de gran interès des d'un doble punt de vista. Per una banda, perquè posa de manifest la capacitat de la formació professional inicial de desenvolupar en els estudiants un conjunt de competències professionals que són valorades pel mercat de treball i per les empreses i, per altra banda, perquè demostra que les empreses han incorporat a les seves polítiques de selecció de personal criteris d'especialització i de professionalització.

L'estudi posa de manifest la capacitat de l'FP inicial de desenvolupar en els estudiants un conjunt de competències professionals que són valorades pel mercat de treball i per les empreses, més per les grans que per les petites. Aquestes darreres prenen principalment en consideració l'experiència laboral a l'hora de contractar treballadors i treballadores

Les conclusions d'aquest estudi indicarien, doncs, la consolidació del paper de la formació professional en un mercat de treball madur com a proveïdor de mà d'obra qualificada i d'un model empresarial de gestió qualificada dels recursos humans. En el passat s'havien aportat dades parcials sobre aquest fet, però no amb la rotunditat estadística de l'anàlisi d'aquest estudi.

Malgrat aquests resultats enormement favorables a una avaluació positiva de l'aportació dels cicles de formació professional al mercat de treball i a la inserció laboral dels joves, convé fer algunes matisacions per situar el camí que encara queda per recórrer.

En primer lloc, el nombre de graduats dels cicles d'FP és encara reduït en relació amb el conjunt de l'ocupació qualificada de mà d'obra directa que utilitzen les empreses per als treballs que exigeixen nivells de qualificació intermèdia i superior. El nombre

El nombre de graduats en cicles d'FP és encara reduït en relació amb el conjunt de l'ocupació qualificada de mà d'obra directa que utilitzen les empreses per als treballs que exigeixen nivells de qualificació intermèdia i superior

d'ocupats que disposen d'una titulació d'FP inicial és encara molt reduït en comparació amb d'altres països de l'entorn europeu. En aquesta direcció, l'increment recent de les matriculacions als cicles d'FP s'ha de celebrar com a molt positiva perquè contribuirà a incrementar el pes de la formació professional en la gestió de la mà d'obra qualificada.

En segon lloc, sorprèn encara el pes de la desconfiança que les petites empreses manifesten cap a l'FP en valorar, amb percentatges elevats, el model d'autoformació en el lloc de treball com a més adequat a les seves necessitats. Aquesta valoració posa de relleu dos fets. D'una banda, la precarietat de la qualificació en un sector important del teixit productiu, la feblesa del qual s'ha vist en aquest moment de fortes turbulències en l'economia productiva. I de l'altra, que probablement l'oferta de les competències que incorporen els cicles d'FP no està prou adaptada a les necessitats immediates d'aquest tipus d'empreses petites i molt petites.

En la relació entre l'FP inicial i el mercat de treball hi ha presents una gran quantitat de variables que influeixen en un sentit o en un altre. De les que han pogut ser analitzades en aquest estudi, per la seva importància destaquen el gènere, el nivell socioeconòmic familiar i la família professional en què s'ha graduat l'estudiant. Entre la família professional i el nivell socioeconòmic familiar de l'estudiant hi ha interrelacions que poden confondre alguns dels resultats, com també passa amb altres variables, com el territori i el centre d'estudi, que són variables molt influïdes pel nivell socioeconòmic familiar.

Les petites empreses encara valoren més l'autoformació en el lloc de treball que no pas la graduació en FP

En un grau més elevat de detall es poden extreure un conjunt de conclusions de les interrelacions amb altres variables, que s'enumeren ara seguint la tipologia d'indicadors utilitzada:

a) Indicadors demogràfics i socioeconòmics

- Destaca el reduït nombre d'immigrants a l'FP, segurament perquè encara no han arribat a finalitzar l'ESO les generacions més abundants de joves d'origen immigrant.

- Es constata un fet ja conegut i estructural del sistema educatiu, com és que per les edats en què es graduen els estudiants dels cicles de grau mitjà hi ha una escassa demanda en el mercat de treball, la qual cosa influeix tant en la tendència a seguir estudiant com en els resultats de la seva inserció laboral.
- La majoria de graduats d'FP inicial provenen de famílies majoritàriament amb nivells d'escolarització obligatòria i postobligatòria, sense gaires diferències entre el grau mitjà i el superior. Als cicles d'FP abunden poc els fills tant de titulats universitaris com de pares sense estudis.
- En canvi, entre els joves immigrants hi ha un major nombre de pares amb estudis universitaris o amb ingressos més baixos.
- Els pares dels joves graduats són treballadors no qualificats i de professions intermèdies amb variacions segons les característiques socials i productives del territori.
- El 30% dels graduats de grau mitjà i el 47% del superior han aconseguit una independència econòmica, essent aquest fenomen més corrent entre les noies que entre els nois i amb influència del nivell econòmic familiar.

La major part de graduats en FPR prové de famílies amb nivells d'escolarització obligatòria i postobligatòria

Aquestes conclusions permeten aprofundir en les característiques socials dels alumnes dels cicles d'FP i ajudar a comprendre millor el paper que juga l'FP com a via d'ascens social per a certs col·lectius o com a "reproductor" de grups socials en altres casos.

b) Indicadors de la utilització de l'oferta formativa dels graduats en FP inicial

- Es constaten de nou les grans diferències de sexe entre els graduats per a cada una de les famílies professionals, i persisteixen els estereotips que dominen en els diferents camps professionals.

El nivell econòmic i professional familiar influeix en l'elecció de la família professional

- El nivell econòmic i professional familiar influeix en l'elecció familiar professional, i es reproduïxen les imatges socials dels diferents estatus associats a les diverses professions
 - Com més ingressos té la família, més tendència hi ha a anar a una escola privada, malgrat que després la influència de l'escola queda diluïda en el procés d'inserció en el mercat de treball.

Així, l'oferta dels diferents cicles no és neutra ni per criteris de gènere ni per criteris socials. Aquesta constatació caldria que es tingués present en el moment de la planificació del mapa de l'oferta formativa.

c) Indicadors de la capacitat de l'FP com a instrument d'inserció laboral

- En el primer trimestre de 2010 es detecta un elevat nivell d'atur entre els graduats degut a la situació de forta crisi de l'ocupació.
- Però, comparativament, l'atur dels graduats en FP inicial se situa per sota de la mitjana del país per al col·lectiu de 20 a 24 anys i és més accentuat en els cicles de grau mitjà que en els de grau superior.

L'atur dels joves graduats en FPR se situa per sota de la mitjana del país en el col·lectiu de 20 a 24 anys. Aquesta diferència és més accentuada entre els titulats de grau mitjà que entre els titulats de grau superior

- El nivell econòmic familiar influeix en la situació laboral actual però no tant en la primera feina, ni en la feina significativa. Semblaria com si les condicions d'entrada al mercat de treball per als joves fossin bastant homogènies, però els contactes, les relacions, el suport i els valors culturals i professionals familiars contribuïssin a fer que els joves progressessin més ràpidament cap a millors posicions en el mercat de treball.
- El tipus de centre (públic o privat) influeix poc en la situació laboral actual dels graduats, ja que influeix més l'entorn familiar que el centre.
- El nivell d'ocupació difereix molt entre famílies professionals. Havent establert una relació entre el nivell socioeconòmic familiar i les opcions d'especialització dels joves, sembla lògica aquesta relació entre família professional i ocupació. De tota manera, caldrà aprofundir més a esbrinar quina part d'explicació es pot atribuir a aquest fet o a les característiques dels mercats laborals professionals o a l'oferta formativa.
- Tenint en compte el context sociolaboral del moment de la finalització dels estudis en ple període de fort creixement de l'ocupació, sobresurten unes trajectòries laborals bastant positives, tant pel que fa al temps transcorregut entre la graduació i la primera feina com a l'obtenció d'una feina significativa. El 65% dels graduats de CFGM i el 71% dels graduats de CFGS treballaven als tres mesos d'haver-se graduat.

- La gran majoria dels graduats ha gaudit d'elevats volums d'ocupació des de la seva graduació fins ara, amb una escassa rotació de llocs de treball. El 43% dels graduats de CFGM i el 53% de CFGS ha treballant més de 4 anys des que va acabar fins a finals de 2009. En aquest període, el 60% dels graduats de CFGM i el 65% de CFGS només ha canviat una o dues vegades de feina.
- Els mateixos graduats afirmen que existeix una relació adequada entre la formació rebuda i l'ocupació que exerceixen i amb un nivell adient de qualificació. El 61% dels graduats de CFGM creuen que hi ha una relació directa entre el que han estudiat i la seva ocupació i un 80% pensen que el nivell de qualificació del seu lloc de treball és adient. En el cas dels graduats de CFGS, els percentatges són el 59% i el 76% respectivament.
- Es constata de nou que la formació en centres de treball és una via important d'inserció laboral, valorada tant pels graduats com per les empreses. El 32% dels graduats de CFGM va trobar feina en la mateixa empresa on va fer les pràctiques. Aquest percentatge és del 24% per als graduats de CFGS.
- Els joves graduats mantenen un bon nivell de formació contínua actualitzant els seus coneixement i augmentant la productivitat de la formació rebuda. Un 53% dels graduats de CFGM i un 52% dels graduats de CFGS ha seguit cursos de formació continuada.

Els resultats del treball de camp constaten que la formació en centres de treball és una via important d'inserció laboral, valorada tant pels graduats com per les empreses

Sembla, doncs, que la conjunció entre un mercat laboral favorable i un canvi en les percepcions col·lectives sobre la contribució de l'FP a la millora de la inserció dels joves s'ha aplegat en aquesta generació de joves que es va incorporar al mercat de treball en els primers anys de la primera dècada del segle XXI. Amb tot, també es detecten fortes diferències en els graus d'inserció entre els mateixos graduats. Així, apareix un col·lectiu d'entre el 10 i el 20%, segons les variables, la inserció laboral del qual pot definir-se com a problemàtica. Caldrà aprofundir en l'anàlisi de les característiques d'aquest col·lectiu i dels contextos en què s'ha mogut en el seu períple de transició al món del treball.

d) Indicadors de la percepció dels mateixos graduats sobre els estudis realitzats

- El 45% dels graduats de CFGM i el 51% dels de CFGS valoren positivament l'FP perquè ofereix més possibilitats que el batxillerat o la universitat per trobar una feina. L'opinió

dels mateixos graduats és una de les cartes més sòlides per a la propagació d'aquesta percepció positiva de la formació professional.

- Al mateix temps, el 46% dels graduats de CFGM i el 30% dels de CFGS pensa que l'FP és més fàcil que el batxillerat o la universitat.
- Els criteris vocacionals són els prioritaris per escollir un determinat cicle professional per al 65% dels graduats.
- La gran majoria dels graduats (82% dels CFGM i el 85% dels CFGS) valora positivament la formació rebuda en totes les seves dimensions, tant en la vessant teòrica com tècnica.
- Més d'un 80% dels graduats valora positivament la formació en centres de treball de cara a l'ocupació.
- Igualment, un 90% dels graduats valora positivament la formació contínua rebuda en la carrera professional.

Per al 65% dels graduats, els criteris vocacionals són els prioritaris per escollir un determinat cicle professional

Les percepcions subjectives dels mateixos graduats sobre els seus estudis donen unes valoracions molt elevades i confirmen amb la seva experiència en el mercat de treball el valor de la formació rebuda. Segurament, l'experiència personal influeix en aquesta opinió, però aquesta generació de joves és potencialment la millor defensora i propagadora del valor de l'FP.

e) Indicadors de la contribució diferencial de l'FP a la inserció professional i a l'ocupabilitat dels joves

- L'estudi confirma la relació estadística general entre nivell de formació i millor defensa del lloc de treball durant el període de crisi que va encetar-se en el segon semestre de 2008. En el cas concret de l'FP, aquesta relació es confirma: els cicles de grau mitjà ofereixen una defensa del lloc de treball millor que l'ESO, els de grau superior millor que el batxillerat i els de grau superior millor que els de grau mitjà. Com més alt és el nivell d'estudis, més elevades són les taxes d'ocupació.
- La mateixa relació es reproduïx amb l'atur: com més alt és el nivell de formació, menor és la taxa d'atur. L'estudi corrobora aquesta relació establint una contribució positiva de l'FP inicial amb l'ocupació en temps de crisi.

- La inactivitat dels graduats en FP inicial és baixa, per tant, sembla que tenen una propensió més alta cap al mercat de treball que no els graduats en ESO o en batxillerat. El fet d'estudiar batxillerat sembla que esperona a seguir estudiant, especialment a accedir a la universitat, encara que es tardi molt a aconseguir la titulació o no s'arribi a aconseguir mai, endarrerint així la incorporació al mercat de treball. De les dades de l'estudi es dedueix una hipòtesi que caldria confirmar amb anàlisis més aprofundides: que sobre els estudiants de batxillerat s'exerceix una pressió, especialment per part de famílies de nivells socioeconòmics elevats, perquè accedeixin a la universitat, encara que finalment la fita no s'assoleixi del tot. Una major visibilitat de la contribució de l'FP a la inserció en el mercat de treball potser contribuiria a orientar cap a l'FP una part d'aquesta pressió. L'accés a la universitat dels graduats de cycle superior aniria en el sentit d'aquesta hipòtesi.
- Malgrat que els nivells actuals d'ocupació de les dones són superiors als dels homes, la contribució de l'FP inicial a la inserció de les dones i dels immigrants sembla que és inferior, tot i ser també molt positiva. És a dir, les discriminacions generals en el mercat de treball (dones, persones immigrades...) també actuen negativament en reduir l'efecte positiu de l'FP.
- En totes les dimensions per valorar la qualitat d'una inserció laboral, els resultats són positius en la comparació entre els graduats dels cicles d'FP, tant si són de grau mitjà com de grau superior:

- Els graduats d'FP troben abans feina —fonamentalment perquè ja treballaven abans de graduar-se, sobretot als cicles superiors—, amb millors contractes i ingressos més elevats que els que no han seguit cicles d'FP.
- Els graduats dels cicles d'FP estan més temps ocupats i tenen feines més estables que els que no han seguit aquesta formació.
- Els graduats d'FP estan més satisfets de les seves trajectòries laborals. Especialment els de CFGS estan més satisfets de les condicions de la seva feina actual respecte dels que no han seguit aquests estudis.
- Cinc anys després, els graduats en FP tenen més treball, millors feines i més ben remunerades que no els que no han cursat estudis d'FP i s'amplia el diferencial.
- L'FP contribueix a una ocupació de plena dedicació, especialment per als graduats de CFGM en comparació amb els que no han seguit cicles professionals.

Els graduats d'FP estan més temps ocupats, tenen feines més estables i estan més satisfets de les seves trajectòries laborals que els que no han seguit aquesta formació

- L'FP contribueix a un nivell més alt d'ingressos després de cinc anys, i s'incrementen així les diferències amb els que no han estudiat cicles professionals.

El fet que totes les variables contemplades donin resultats positius en la capacitat diferencial de l'FP inicial per afavorir la inserció dels joves graduats constitueix en si mateix un indicador de la solidesa dels resultats obtinguts i de la importància d'aquesta constatació per a les expectatives futures de l'FP.

f) Indicadors sobre la percepció de l'FP inicial per part empresarial

- Es constata una baixa predisposició a contractar graduats en FP per part de les empreses. Només un 33% de les empreses afirmen tenir com a preferent o freqüent la contractació de titulats d'FP. Aquesta proporció és del 51% en les empreses de més de 100 treballadors, però només del 21% en les empreses de menys de 20 treballadors.
- Les empreses, especialment les petites, manifesten graus elevats de desconeixement de l'FP inicial. El 75% de les empreses no coneixen l'FP o només en coneixen alguns aspectes. Aquesta proporció es redueix al 63% en les empreses de més de 100 treballadors, però augmenta al 83% en les empreses de menys de 20 treballadors.
- Les empreses en general mostren una posició crítica respecte a l'FP inicial. Només la meitat valora com a adequada l'oferta d'FP, però curiosament com més la utilitzen, més crítica expressen les empreses. Només un 43% de les empreses que freqüentment contracten graduats d'FP la consideren adequada. En canvi, la valoració és més positiva entre les empreses que no contracten graduats o que ho fan molt esporàdicament. Les petites empreses són més crítiques que les grans.
- Només entorn de les pràctiques a l'empresa es produeix una gairebé total unanimitat i acceptació del caràcter aconsellable i beneficiós de l'FP.
- Les opinions mostrades cal situar-les en el context del model de treballador que prefereixen les empreses. Només un 50% de les empreses valora un treballador amb una titulació professional. Com més gran és l'empresa, més es valora la titulació d'FP inicial. Entre les empreses que compten amb més de 100 treballadors, l'opinió favorable a

Les empreses en general mostren una posició crítica respecte a l'FP inicial. Només un 43% de les empreses que freqüentment contracten graduats la consideren adequada

una titulació professional arriba al 75%, però entre les petites empreses de menys de 20 treballadors aquest percentatge és del 39%. Aquest mateix grup d'empreses valora més (47%) un treballador autoformat i amb experiència.

La comparació entre el que diuen i pensen les empreses i el que realment després fan semblaria apuntar que el mercat de treball valora millor la contribució de l'FP a la inserció dels joves que les mateixes empreses. Amb tot, apareixen dos models diferenciats de gestió dels recursos humans: un que seria més propi de les grans empreses que amb criteris de gestió qualificada del personal tendeixen a contractar més titulats d'FP; i un altre model més utilitzat per les petites empreses, que prefereixen personal autodidacte i amb experiència professional. Sembla que l'actual model d'FP està més orientat a les necessitats de les grans empreses que a les de les petites, malgrat que en general hi ha una baixa utilització de l'oferta d'FP. Segurament, hi ha una mútua interdependència entre oferta i demanda de qualificacions intermèdies especialitzades que fa que davant d'una demanda escassa d'aquestes titulacions no es produeixen incentius suficients per ampliar l'oferta i adaptar-la millor a les necessitats de les empreses, i aquest mateix fet alimenta una poca utilització de l'oferta. L'increment de la matrícula als cicles d'FP de manera continuada durant els darrers anys i una millor valoració per part del mercat de treball del perfil competencial dels cicles professionals poden estar fent trencar aquesta tendència cap a la baixa de la interdependència entre demanda i oferta. Caldrà, però, veure en futures investigacions si aquesta tendència es manté o no.

Finalment, l'estudi posa de relleu que la via de l'especialització professional enfront de l'entrada generalista al mercat de treball sense cap aprenentatge professional previ dóna com a resultat una inserció de més qualitat, qüestió que és enormement favorable per a propiciar un canvi de model productiu de més competitivitat i també per desenvolupar un model de transició de la formació al treball més atractiu per als joves. Pels dos motius, tant per al conjunt de la societat i especialment per als joves, com pels interessos del mercat de treball, els fets posats de manifest en aquest estudi són altament positius.

L'estudi posa de relleu que la via de l'especialització professional, enfront de l'entrada generalista al mercat de treball sense cap aprenentatge professional previ, dóna com a resultat una inserció de més qualitat

■ Recomanacions

De les conclusions sintetitzades es poden extreure deu recomanacions per reforçar les tendències detectades i enfortir el desenvolupament de l'FP al nostre país:

1. **La contribució positiva de l'FP a la inserció dels joves al mercat de treball, àmpliament demostrada pels resultats de l'estudi, es contraposa amb els discursos que influencien l'opinió pública**, tant per part dels mitjans de comunicació com per part d'alguns dels agents que intervenen en el procés formatiu (professorat, empreses...). Sembla, però, que el boca-orella a partir de l'experiència dels mateixos joves (especialment en les darreres dècades) comença a transmetre missatges en un sentit més positiu. Per tant, semblaria aconsellable invertir en campanyes àmplies de difusió dels fets que posen en evidència els resultats de l'estudi dirigits a famílies, joves, professorat, líders d'opinió, empreses...
2. Convé aprofitar l'increment de la demanda que es dirigeix cap als cicles d'FP per acordar un pla ambiciós de reforma de l'FP que sigui capaç d'absorbir aquest increment i dirigir-lo a reforçar la seva capacitat d'inserció professional, especialment en aquests moments de dificultats en l'ocupació. Cal **aprofitar la conjuntura i impedir que la crisi torni a retraure l'orientació dels joves cap als cicles terminals per la manca de perspectives del mercat de treball**.
3. L'anàlisi dels itineraris formatius dels joves indica percentatges elevats de joves que alternen i compaginen formació i treball. Aquesta podria ser una bona orientació per reforçar l'accés a l'FP i ampliar la seva capacitat d'inserció. **L'alternança ajudaria més joves a dirigir-se cap a la formació professional** que, a més, com s'ha posat en evidència en l'estudi, constitueix la millor via per incorporar-se al mercat de treball.
4. Malgrat que caldria aprofundir en el grau de coherència de les opinions empresarials sobre les mancances en l'FP per interpretar correctament les seves necessitats de mà d'obra qualificada, el sentit de les crítiques cap als cicles d'FP s'orienten a reclamar més professionalització i una especialització més propera a les necessitats de les empreses. Una major connexió entre els continguts competencials curriculars dels programes formatius i les necessitats de les empreses expressades directament pels seus responsables a nivell local permetria avançar en aquesta direcció. Una **major coordinació entre l'FP inicial i la formació continuada** facilitaria també la convergència d'interessos entre empreses i formació.

5. Cal **dedicar més atenció a les necessitats de les petites empreses i implicar-les millor en el procés formatiu**, ja que sembla que són les més allunyades del sistema i les més crítiques amb els seus resultats. La proposta de desenvolupar programes amb més alternança entre formació i treball segurament afavoriria els seus interessos.
6. Cal **revisar els continguts i l'estructura general de les famílies professionals que presenten uns menors nivells d'inserció laboral** per adaptar-les millor a les necessitats del mercat de treball.
7. És necessari **revisar el mapa de l'FPR per reduir les diferències territorials en la relació entre l'oferta i la demanda**. Una anàlisi de les dades obtingudes feta sota l'òptica territorial aportaria informació valuosa per a una millor planificació territorial de l'FP inicial.
8. Malgrat la força i la **persistència dels models professionals catalogats per sexes**, hi ha molt camí per recórrer per reduir les fortes disparitats que hi ha en els cicles formatius en aquest àmbit. Fóra bo definir un programa expressament dissenyat per reduir les diferències existents.
9. Cal **promoure una implicació més gran dels agents socials en el reconeixement de l'FPR a les empreses**. Una major incorporació de la formació en la negociació col·lectiva, un major reconeixement de la formació en les relacions laborals i un major compromís d'empreses i treballadors entorn de la formació contribuiria a consolidar els models de gestió qualificada i, per tant, a valoritzar l'FP.
10. Finalment, seria aconsellable **la continuïtat de la línia endegada pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu d'avaluar l'FP** amb estudis que permetin acumular un coneixement més aprofundit sobre els impactes de l'FP en el sistema educatiu i en el mercat de treball. En aquesta direcció, seria d'interès una anàlisi sobre els impactes a llarg termini de l'FP en el mercat de treball per acabar d'avaluar la seva contribució a la millora de la qualificació de la població activa.

La contribució positiva de l'FP a la inserció dels joves al mercat de treball, àmpliament demostrada pels resultats de l'estudi, es contraposa amb els discursos que influencien l'opinió pública

JORNADA DE DEBAT SOBRE ELS RESULTATS DE L'AVALUACIÓ DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL REGLADA

El dia 26 de maig de 2010 es van presentar els resultats de l'avaluació de la formació professional reglada de Catalunya (cicles formatius de grau mitjà i de grau superior) que el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu ha dut a terme en el marc del pla d'avaluació definit l'any 2005. L'acte ha tingut lloc al CaixaForum, centre social i cultural de l'Obra Social "la Caixa" de Barcelona i ha comptat amb l'assistència d'unes 150 persones. La jornada va ser inaugurada amb parlaments del conseller d'Educació, Ernest Maragall, i del president del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, Jorge Calero.

Després d'una breu exposició sobre el marc conceptual, els objectius i els criteris de l'avaluació, es van presentar els resultats en les cinc línies en què s'ha estructurat l'avaluació. Va cloure l'acte Jorge Calero.

Amb l'assistència d'unes 150 persones, es van presentar els resultats de l'avaluació de l'FPR

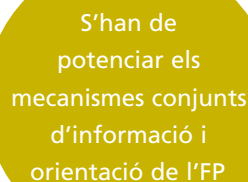
■ Línies 1 i 2: Anàlisi de la normativa que afecta l'FPR i normativa comparada

Aquesta part de l'avaluació ha estat destinada a analitzar el marc normatiu de l'FPR i la seva aplicació (línia 1) i a fer una anàlisi comparada de la normativa catalana amb l'espanyola de diferents comunitats autònomes (Andalusia, Castella-Lleó, Galícia i el País Basc), i amb la de diversos països de l'OCDE (França, Anglaterra, Alemanya, Quebec i Suècia) (línia 2). Es plantegen una sèrie de recomanacions destinades a l'adequació del sistema d'FPR de Catalunya, als acords i recomanacions estatals i internacionals. Un objectiu addicional d'aquestes línies és la formulació de propostes de millora de l'articulació del sistema.

Destaquen tres elements principals de conclusió i recomanació:

- S'està construint progressivament a Catalunya un marc comú de directrius i polítiques educatives específiques de l'FPR, que té present els principis de la formació al llarg de la vida, però que oblidava sovint les directrius i orientacions comunitàries i el marc normatiu estatal.

- És necessari generar mecanismes més eficaços per assolir els objectius de “Educació i formació 2020”, establerts per la Unió Europea en relació amb la reducció de la taxa d’abandonament en els ensenyaments postobligatoris.
- En aquesta línia, cal introduir estratègies que simplifiquin el sistema de reconeixement i d’acreditació, tot generant consens amb els agents socioeconòmics. Davant la desconnexió entre les administracions educativa i la laboral, que dificulta la integració dels diferents subsistemes d’FP, a partir de l’avaluació es recomanen les mesures següents:
 - 1) crear un organisme únic d’integració i gestió;
 - 2) potenciar els mecanismes conjunts d’informació i orientació que, com que no estan prou evolucionats, limiten el potencial de l’FP com a eina de desenvolupament econòmic i social;
 - 3) articular un mapa territorial de l’FP amb una distribució adequada i operativa.

S’han de potenciar els mecanismes conjunts d’informació i orientació de l’FP

■ Línies 3 i 4: Política educativa i de gestió de formació professional. Rol del Departament d’Educació i dels centres que imparteixen FPR

En la línia 3 s’aborda l’estructura orgànica del sistema d’FPR a Catalunya. Específicament, s’avalua el rol del Departament d’Educació en la gestió i l’administració de l’FPR. D’aquesta avaluació es desprendran propostes de millora de les estructures orgàniques del subsistema.

La línia 4 focalitza l’atenció de l’avaluació en l’estructura funcional del sistema d’FPR i, en concret, en el rol dels centres. Són analitzats els sistemes, mecanismes i recursos d’organització i gestió dels centres d’FPR. Com en les línies anteriors, el contingut d’aquesta també permet elaborar propostes per a la millora dels instruments i dels recursos dels centres.

Algunes de les conclusions i recomanacions més rellevants de l’avaluació en aquests àmbits són les següents:

- Es considera que el sistema de formació professional reglada de Catalunya gaudeix d’una important consistència i que està contribuint positivament a la cohesió social i a la “normalització” del component sociodemogràfic.

- Hi ha tensions no resoltes, dins del Departament d'Educació, entre una tendència centralitzadora i una altra de descentralitzadora.
- Hi ha una clara distància entre allò que s'estableix des de l'estructura orgànica (Departament d'Educació) i allò que s'acaba plasmant en l'estructura funcional (centres), conseqüència d'una manca de mecanismes òptims de seguiment, avaluació i bases de dades, que perjudica la comunicació bidireccional i obstaculitza les millores sistèmiques.
- Es dona un difícil equilibri dels centres enfront d'una dinàmica que afavoreix en ocasions l'especialització i en d'altres la multidisciplinarietat.
- S'està produint una tendència a la incorporació de nous perfils de professorat sense experiència professional vinculada a la família o especialitat de docència. Per tant, és imprescindible l'ajustament dels perfils del professorat mitjançant una formació específica i basada en estades en centres de treball. A partir de l'avaluació es recomana, també, crear figures contractuals flexibles que permetin incorporar al sistema docents amb experiència professional pràctica.
- Hi ha una percepció de suficiència dels recursos materials i didàctics, gràcies sobretot a l'aportació de finançament feta per empreses i institucions privades. La manca de finançament per a la despesa corrent és, però, un fet persistent.
- L'avaluació ha detectat la necessitat de millora dels sistemes d'informació, des de la perspectiva de la gestió i l'administració dels centres. Es detecta, també, la urgència de formació dels equips directius des d'una perspectiva de gestió integral.
- Hi ha importants llacunes en el paper que han de jugar els centres en relació amb el seu context social, econòmic i cultural. En aquesta línia, és necessària una vinculació real dels centres amb el conjunt de l'entorn educatiu i laboral.
- Hi ha un grau d'eficàcia raonable en el desenvolupament de les funcions dels centres, tot i que amb algunes debilitats estructurals: existeixen processos administratius i de gestió amb una configuració i uns recursos difícils de mantenir a mitjà i llarg termini; la sostenibilitat del sistema és, doncs, qüestionable.
- Els centres no participen en l'elaboració dels plans estratègics de l'FPR i tampoc no reben una comunicació estructurada de les seves conseqüències. En aquest sentit, el paper i les funcions de l'Institut Català de les Qualificacions Professionals (ICQP) i el seu impacte en la docència és desconegut pel professorat.

- La Inspecció d'Educació ha perdut el rol de suport actiu als centres i és urgent la seva especialització en allò que afecta l'FP. Igualment, com a recurs clau en el suport als centres és necessari impulsar, professionalitzar i integrar la figura de coordinació d'FP dins de l'estructura de gestió dels centres.
- Cal dur a terme un enfocament de la carrera professional en la gestió del professorat i propiciar una implicació més gran dels equips de direcció a l'hora de valorar la qualitat de la tasca docent.

L'avaluació ha detectat la necessitat urgent de millorar la coordinació dels centres amb els dispositius diversos d'informació, anàlisi, orientació, intermediació i sobre riscos laborals, existents en els diferents territoris, tant els propis de l'Administració com els generats pel món local, sindical i empresarial.

Cal una vinculació real dels centres amb el conjunt de l'entorn educatiu i laboral

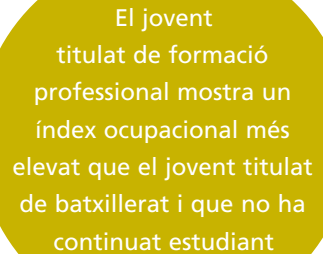
■ Línia 5: Inserció laboral i continuïtat formativa dels graduats en FPR

L'avaluació de l'impacte de la formació professional en el procés d'inserció laboral dels joves que han cursat cicles de formació professional s'ha fet a través d'una enquesta a una mostra representativa de la generació que es va titular durant el curs 2004-2005. Amb la utilització de mostres de control de joves que no han cursat la formació professional, aporta dades de gran interès per a un millor coneixement de les característiques dels usuaris de la formació professional, dels seus comportaments i dels processos de transició al mercat de treball.

La diferència entre els percentatges de joves que actualment estan treballant i que en el seu dia van obtenir un títol en un cicle de grau mitjà i que no han seguit estudiant posteriorment, comparat amb els joves que van deixar d'estudiar en acabar l'ESO és de més de 20 punts (70,7% per 49,3%). I l'ocupació dels joves que van titular-se en un cicle de grau superior en comparació amb els que van deixar d'estudiar en acabar el batxillerat és de més de 10 punts (83,9% per 73,1%). Aquestes diferències a favor dels joves titulats de formació professional també s'observen de manera molt més accentuada en comparar els seus salaris actuals. El 69,1% dels joves titulats en cicles de grau superior cobren més de 1.000 euros, davant del 42,7% dels que només han cursat batxillerat, i ho fa el 53,4% dels que han cursat cicles de grau mitjà davant del 33,3% dels que han cursat només ESO.

El treball de camp també aporta informació sobre l'adequació subjectiva de la formació rebuda en les competències requerides en els llocs de treball ocupats i sobre el grau de satisfacció sobre la formació rebuda. En ambdós casos, la majoria de la població enquestada declara una opinió positiva. D'altra banda, les empreses també manifesten satisfacció sobre el nivell de preparació dels titulats en formació professional, essent més alta la valoració a les grans empreses que a les petites, les quals tenen més tendència a valorar l'experiència i l'autoaprenentatge dels seus treballadors i treballadores.

L'explotació de l'enquesta aporta també informacions complementàries sobre les característiques dels joves que cursen cicles de formació professional segons l'edat, el sexe, la nacionalitat i la pertinença socioeconòmica de les seves famílies, així com sobre els factors que han influït en la decisió de cursar aquests estudis. Es destaca el caràcter vocacional i, en el cas dels cicles de grau superior, el fet que siguin una via més fàcil per accedir a la universitat. Els resultats s'han analitzat per totes aquestes variables i també per famílies professionals, la qual cosa permet obtenir una visió àmplia sobre la contribució de la formació professional a la qualificació en el mercat de treball a Catalunya.

El jovent titulat de formació professional mostra un índex ocupacional més elevat que el jovent titulat de batxillerat i que no ha continuat estudiant

REVISTA DE LLIBRES

Evaluación general de diagnóstico 2009. Educación primaria. Cuarto curso. Informe de resultados. Madrid: Ministerio de Educación, Instituto de Evaluación, 2010
www.institutodeevaluacion.educacion.es

Informe amb els resultats de l'avaluació general de diagnòstic aplicada a una mostra d'alumnat de quart d'educació primària l'any 2009. L'avaluació, coordinada per l'Institut de Evaluación i amb la participació dels organismes d'avaluació de les comunitats autònomes, s'ha aplicat a una mostra d'uns 28.000 alumnes de 887 centres. Catalunya hi ha participat amb 1.570 alumnes de 50 centres. S'han avaluat quatre competències bàsiques: la competència bàsica en comunicació lingüística, matemàtica, coneixement i interacció amb el món físic i social i ciutadana.

El primer capítol resumeix els aspectes fonamentals del marc de l'avaluació (objectius, mostres, instruments, etc.). El segon capítol analitza els principals indicadors educatius espanyols, amb l'objectiu de permetre contextualitzar millor els resultats de l'avaluació. El capítol tercer presenta els resultats del conjunt de l'Estat, de cada una de les comunitats autònomes i de Ceuta i Melilla. S'analitzen els resultats globals en cada una de les competències mitjançant gràfics amb els promitjos i intervals de confiança. També es presenten dades del nivell de rendiment i de l'homogeneïtat. El capítol quart recull els resultats globals i de les comunitats autònomes en relació amb els contextos socials, econòmics i culturals. El capítol cinquè presenta altres factors associats al rendiment mitjançant els índexs i construccions elaborats a partir de les respostes de l'alumnat, les famílies, el professorat i els directors als seus qüestionaris de context i processos.

L'informe es clou amb uns annexos que contenen les dades que han permès elaborar els gràfics dels diferents capítols.

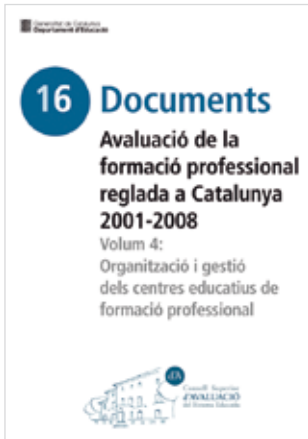
Education at a Glance 2010. OECD Indicators
 OCDE, 2010
 Versió anglesa i francesa:
<http://bit.ly/csN721>
 Resum en castellà: <http://bit.ly/c812sa>

La nova edició dels indicadors d'educació de l'OCDE ofereix una rica, actualitzada i comparativa selecció de vint-i-sis indicadors i representa el consens del pensament professional sobre com mesurar internacionalment l'estat actual de l'educació.

Els indicadors proporcionen dades de participació en l'educació, de la despesa educativa de cada país i de com funcionen els sistemes educatius. Així mateix, il·lustren una àmplia gamma de resultats i comparen, per exemple, els resultats dels estudiants en àrees temàtiques clau i l'impacte de l'educació en els ingressos econòmics i les oportunitats laborals dels adults.

En el capítol A s'analitzen els resultats de les institucions educatives i la importància de l'aprenentatge (nivells educatius de la població, aprenentatge al llarg de la vida, etc.). En el capítol B s'estudien els recursos financers i humans invertits en educació, amb la constatació que la despesa educativa per estudiant varia significativament de país a país. En el capítol C es valoren els indicadors que tenen a veure amb l'accés a l'educació, la participació en l'educació i els avenços que s'hi han fet. Així com continua estenent-se la mobilitat dels estudiants, hi continuen havent dificultats per accedir al món laboral: el percentatge de joves d'entre 15 i 19 anys que ni estudia ni treballa varia des del 2,1% d'Holanda fins al 32,6% de Turquia. El capítol D analitza l'entorn escolar i l'organització de les escoles. Inclou indicadors sobre les hores dedicades a la lectura, l'escriptura, les matemàtiques o les ciències, el nombre d'hores de classe i els sous del professorat. En aquest capítol s'hi han inclòs dos indicadors nous: fins a quin punt els pares i mares poden escollir les escoles dels seus fills i filles i el paper que tenen les famílies en la supervisió de les escoles.

PUBLICACIONS DEL CONSELL

Avaluació de l'FPR a Catalunya, 2001-2008. Volum 4: organització i gestió dels centres educatius d'FP.
 Barcelona: Departament d'Educació, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, maig 2010

El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu ha promogut i coordinat l'avaluació de la formació professional reglada (cicles formatius de grau mitjà i cicles formatius de grau superior) des de l'any 2001 fins al 2008. Per a la realització de l'estudi s'ha creat un equip multidisciplinari, integrat per experts en cada un dels enfocaments des dels quals s'ha abordat l'avaluació de l'FPR.

En el volum quart es presenten els resultats de l'avaluació des del punt de vista de l'organització i la gestió en els centres educatius dels cicles formatius de l'FP.

El volum inclou informació sobre l'estructura genèrica dels centres que imparteixen formació professional reglada a Catalunya, les disponibilitats pressupostàries i de recursos financers per als centres, la disponibilitat de recursos materials i didàctics per a la impartició de la formació professional, l'estructura del professorat i les persones expertes vinculades a la docència de la formació professional, l'estructura demogràfica i biografies acadèmiques de l'alumnat, l'estructura organitzativa i els sistemes de direcció i gestió als centres, l'organització del centre i el clima social, la vinculació entre els centres i l'entorn territorial, la interrelació entre l'estructura orgànica i l'estructura funcional del sistema d'FPR a Catalunya.

L'informe es tanca amb un capítol de conclusions i un altre de recomanacions i suggeriments.

PUBLICACIONS RECENTS DEL CONSELL

Quaderns d'avaluació

- 17 *Educació primària 2007. Síntesis de resultats.* Abril de 2010
- 16 *Avaluació de la formació professional reglada. Síntesi de resultats.* Gener de 2010
- 15 *L'avaluació de sisè d'educació primària 2009. Avançament de resultats.* Setembre de 2009
- 14 *Desigualtats en les trajectòries formatives en l'educació postobligatòria a Catalunya.* Abril de 2009

Col·lecció «Documents»

- 16 *Avaluació de la formació professional reglada a Catalunya, 2001-2008 Volum 4: Organització i gestió dels centres educatius de formació professional.* Maig 2010
- 15 *Avaluació de la formació professional reglada a Catalunya, 2001-2008 Volum 3: El Departament d'Educació en la gestió i administració de la formació professional reglada.* Abril 2010
- 14 *Avaluació de la formació professional reglada a Catalunya, 2001-2008 Volum 2: Anàlisi comparada dels sistemes de formació professional d'àmbit espanyol i internacional.* Novembre 2009
- 13 *Avaluació de la formació professional reglada a Catalunya, 2001-2008 Volum 1: El marc normatiu i la seva aplicació.* Setembre 2009

Col·lecció «Informes d'avaluació»

- 16 *L'avaluació de l'educació primària 2007.* Gener de 2010
- 15 *L'educació postobligatòria a Catalunya. Eixos de desigualtat en les trajectòries formatives més enllà de l'ESO.* Febrer de 2010
- 14 *PISA 2006. Resultats de l'alumnat a Catalunya. Avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006.* Desembre de 2008
- 13 *Les TIC a l'ESO. Resultats i conclusions de l'estudi SITES 2006 a Catalunya. Avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006.* 2009

Col·lecció «Sistema d'Indicadors»

- 13 *Sistema d'Indicadors d'Educació de Catalunya.* Barcelona, desembre de 2009

Totes aquestes publicacions es poden consultar a la pàgina web del Consell, que trobareu al portal del Departament d'Educació:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio>

El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu és un òrgan consultiu del Departament d'Educació que té com a objectiu efectuar una tasca d'anàlisi i d'avaluació del sistema educatiu.

www20.gencat.cat/portall/site/Educacio

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

Via Augusta, 202
Edifici Annex
08021 Barcelona